IV 78953

Prvi slovenski zagovornik delavskih koristi v Združenih državah.

NASLOV:
383 First Ave.
Milwaukee, Wis.

DELAVSKA SLOVENIJA

—: Slovenian Educational Workingmen's Newspaper :—

OFFICIAL ORGAN OF THE "SLOVENIAN—CROATIAN UNION", CALUMET, MICHIGAN.

"Entered as second - class matter December 22, 1915, at the Post office at Milwaukee, Wisconsin, under the Act of March 3, 1879."

...h
dez...
te
Znan...
je
moč.

ADDRESS:
383 First Ave.
Milwaukee, Wis.

No. 1. Št. 1. MILWAUKEE, WIS. JAN. 6, — 6. JANUARJA 1922. LETO VIII. VOL. VIII.

PD 638/1965

Thos. Chadez
Box 517

SEJE UPRAVNEGA ODBORA DELAVSKE SLOVENIJE

V torek večer, dne 10. jan. se vrši seja upravnega odbora Delavske Slovenije. Opozarjamo vse odbornike, da se seje polnoštevilno vdeleže.

Upravništvo.

—o—

RUSIJA MOBILIZIRA

Kakor poročajo brzojavi iz Stockholma, je pričela sovjetska ruska vlada mobilizirati svojo armado. Že več mesecev so Finci delali delavski vladi neprilike na meji, posebno v pokrajini Karelija, ki leži med Rusijo in Finsko. Finska kapitalistična vlada, ki je v vsem podobna madžarski, izziva Rusijo že dolge mesece. Pobegli plemenitaši iz Rusije so organizirali razne tolpe, katere vprizarjajo nemire na meji in pri tem jih podpirajo finski kapitalisti in tuka vlada. Gotovo je, da ima svoje prste vmes tudi Francija, katera še vedno upa, da se ji posreči zdrobiti moč delavske vlade.

Po poročilih iz Stockholma, ima sovjetska vlada v Kareliji 150,000 najboljših vojakov rudeče armade, kateri so pripravljeni, da odbijejo vsaki napad od strani finskih tolp. Kamenev, vrhovni poveljnik rdeče armade je izjavil, da ruske čete ne bodo napadale Fincev, toda ako bodo isti kršili pravice delavske države, tedaj bodo vedeli, kako braniti Rusijo.

—o—

NOVE VOLITVE V ANGLIJI

Kakor se govori v merodajnih krogih, se bodo vršile v Angliji v kratkem nove volitve za državni zbor. Izid teh volitev se pričakuje z velikansko napetostjo v vseh državah sveta. Delavska stranka v Angliji upa na veliko odločilno zmago, ki bo dala vsemu političnemu in gospodarskemu življenju popolnoma novo smer.

—o—

FRANCIJA VIDI STRAHOVE

Od kar se je vrnil od mirovne konference francoski ministrski predsednik Briand, pišejo kapitalistični listi z vso resnostjo, kaka nevarnost preti Franciji od Nemčije, posebno pa še od Rusije in zahtevajo, da se Francija še nadalje oborožuje, kakor do sedaj. Oni pišejo, da je združitev Nemčije z Rusijo neizogibna.

VELIČASTEN SPREJEM DEBSA

Nad pet tisoč oseb je pozdravilo delavskega voditelja, mučenika Debsa, ko se je vrnil iz ječe v svoj domači kraj Terre Haute, Ind. Vse tovarne, vsi premogorovi in trgovine so vstavili delo tisti dan in delavci so korakali v dolgih vrstah, da pozdravijo svojega voditelja. Debs je bil vsled tega veličastnega sprejema tako ginjen da ni mogel govoriti. Obdan od neštetih bakelj, katere so razširjale rdečo luč okrog sivega bojevnika, je stal Debs gologlav na tovornem avtomobilu, kateri ga je peljal od postaje na njegov dom. Ginjen in navdušen je pozdravljal množice in stiskal roke vsem, katere je dosegel. Še nikdar ni bil v tej državi sprejet kak delavski voditelj ali politik s tako odkritosrčnim in ognjevitim navdušenjem.

Debs bo odšel na potovanje, kakor hitro si odpočije, ker ga kličejo od vseh strani delavske organizacije, da pride in jim govori o naukih odrešenja in zmage proletarijata. Kakor se sliši, bo potoval pozneje tudi v Rusijo, da obišče tamočnje delavske voditelje in se prepriča o razmerah v Rusiji.

—o—

Mnenje Nemcev o razoroževalni konferenci

Več uglednih nemških politikov in državnikov se je odkrito izrazilo o washingtonski razoroževalni konferenci. Vsa javnost v Nemčiji je prepričana, da je to samo velika komedija. Nemški admiral Grapow je rekel, da se je to že pokazalo s tem, ker ne mara Francija odpraviti podmornikov; istočasno je izjavila švedska vlada, da mora na vsak način še za naprej graditi podmornike. Neki drugi ugledni častnik v Nemčiji je rekel odkrito, da ta konferenca še nikdar ni imela namena odpraviti vojne, pač pa določi, kako se bodo vodile bodoče vojne, da ne bodo zahtevale toliko človeških žrtev. Skušalo se je tudi doseči sporazum glede uporabe strupenih plinov, toda brez uspeha.

Gospoda je toraj še le sedaj izpoznala to, kar so delavski časopisi pisali še predno se je posvetovanje pričelo.

SO UPOSTAVILI SOVJETSKO REPUBLIKO

Iz glavnega mesta Mehike se poroča, da so delavci v mestu Puebla, ki je glavno mesto v mehiški provinci istega imena delavci zasedli vse tovarne, mestno hišo, banke in vse javne naprave; proglasili so sovjetsko republiko in se vrnili mirno na delo. Puebla je najbogatejšo pokrajina Mehike. V mestu kjer se je vstaja pričela so velike predilnice in tkalnice, katere sedaj obratujejo pod nadzorstvom delavcev. To je druga provinca države Mehike, ki ima sedaj delavsko pokrajinsko vlado. Mehiška vlada se ni vmešavala v zadeve dotične pokrajine in bo najbrž zahtevala samo, da se prizna kot vrhovna oblast.

—o—

Tajne spletke

Zastopniki francoske in japonske vlade se trudijo na vso moč, da operejo svoj ugled pred svetom, odkar so sibirski odposlanci razkrinkali njihove tajne spletke glede Sibirije. Po tajni pogodbi, katera pa je prišla v roke tajne sibirske policin sibirske vlade, je svet izvedel o umazanih zahrbtnih namenih Francije in Japonske. Glasom te pogodbe bi morala Japonska z neposredno pomočjo Francije zasesti Sibirijo in jo podjarmiti. Kot plačilo bi uživala Francija potem prednost v izkoriščanju neizmernega narodnega bogastva Sibirije. Vsaj zadeva pa je bila naperjena proti Ameriki, katero se je izkušalo na ta način izpodriniti iz sibirskega trga. Francoskim in japonskim diplomatom so prišli sedaj na pomoč vsi kapitalistični časopisi tudi v Ameriki, kateri izkušajo zadevo zatajiti, oziroma jo pokazati svetu kot izmišljotino sibirske vlade.

—o—

KOLIKO JE VREDNO ŽIVLJENJE ŽENE IN MATERE?

V vasi Kirn pri Muenster, Nemčija, kjer se nahajajo okupacijske francoske čete, po večini črnci iz Afrike, je neki Alžirski vojak umoril neko ženo, ki je bila mati treh otrok, ker se mu ni hotela vdati.

Zadeva je prišla pred sodišče, katero je priznalo revni družini 1.000 mark odškodnine. Toraj $5.50 centov je za kulturne Francoze vredna žena in mati treh otrok. Ni čudno, da ta narod propada.

NAČRT ZA TRGOVINO Z RUSIJO

Pretekli teden se je vršila tajna seja velikih podjetnikov v New Yorku. Na tej seji, so se izdelali načrti za bodočo trgovino z Rusijo. Seje so se vdeležili razni ugledni podjetniki, med katerim so bili tudi zastopniki Henry Forda. Vstanovila se je družba, katera bo s kapitalom v znesku $100.000.000 financirala trgovino z Rusijo. Obenem se je vstanovila nova banka, katera bo zastopala interese te nove družbe in vodila denarne posle. Kolikor se je zamoglo izvedeti, so izvolili obenem tudi posebno komisijo, katera bo takoj stopila v zvezo z uradniki ruske delavske vlade, da se določijo vse podrobnosti.

—o—

"VIŠJA DRUŽBA"

Petdeset dam iz takozvane višje družbe je bilo pretekli teden zaslišanih od newyorške policije. V kitajski naselbini so našli mrtva dva Kitajca; bila sta umorjena z noži. Cela zadeva je bila za policijo zelo zamotana, ker ni bilo niti najmanjšega sledu za morilcem. Pozneje se je posrečilo nekemu tajnemu policistu, da je našel skrita pisma bogatih dam, naslovljena na Kitajca. Iz teh pisem se je razvidelo, da je kakih petdeset bogatih dam obiskovalo brlog Kitajcev, kjer so se dame vdajale kajenju opija in drugim orgijam. Policija sklepa iz tega, da so dame ali mogoče samo nekatere izmed njih najele morilca, ker sta Kitajca po stari navadi skušala iz svojih 'gostov' izvžeti velike vsote denarja. Takoj tisti dan je policija zaslišala vse bogate dame, katerih imena je iznašla iz pisem, toda do sedaj še ni prišlo v javnost, če je policija kaj izsledila v tej zadevi. Skoraj gotovo je, da igra denar tukaj zopet svojo staro vlogo in da se bo celo zadeve potlačilo.

—o—

NAŠIM NAROČNIKOM NA ZNANJE

Opozarjamo naše naročnike, kateri plačujejo naročnino za stari kraj, da je mnogim že ista potekla, ali jim bo v nekaj tednih, ter da naj isto ponovijo, ako žele, da se bo list še naprej pošiljal na navedene naslove.

IZ NASELBIN

MILWAUKEE IN OKOLICA

Čitanje je pot do izobrazbe! Dobre knjige dobite v čitalnici, ki se nahaja v Ilirija dvorani. Uradne ure od 10. do pol 12. ure dopoldne ob nedeljah. Pristopnina je 50c in mesečnina samo 20c. Postanite član, ako še niste! Imamo nove knjige.

Naznanjamo vsem slovenskim starišem, da je Jugoslovanska delavska čitalnica na 259 Reed St. otvorila nedeljsko šolo za otroke. Stariši, kateri želijo, da bi vaši otroci zrastli kot plemeniti izobraženi ljudje, pošljite jih v to šolo; pouk je prost. V mladini leži bodočnost človeštva in če bo ona vzgojena na pravi podlagi, bo tem preje zasijala svoboda za vso človeštvo.

Dne 22. anuarja, priredijo naše organizacije, ki so združene za stavbo narodnega doma, veliko zabavo v South Side Turn dvorani. Dramitična odseka, Naprej in Lilija, bodeta priredila dve kratki igri in sicer: "Letoviščarka"; burka s petjem, in "Bucek v strahu". Predstave obeh iger se vrše večer.

Zopet se je vstanovilo veliko slovensko podjetje. Rojaki R. Ceplak, ter brata John in Joe Ermenc, so kupili prostor za premogovno-skladišče na 73 in National Ave. na West Allisu. Podjetje bo organizirano na široki podlagi in trgovalo se bo tudi z drvami, cementom in cementnimi bloki. Nova družba se je vstanovila pod imenom: Milwaukee Coal, Wood and Supley Co. To je prvo podjetje te vrste med rojaki v državi Wisconsin.

Ravno v času, ko se je poslavlalo od nas staro leto, so obiskale rojenice znanega rojaka Franka Puncer na West Allis, Wis. Ker je Puncer mož in pol, so mu bile rojenice naklonjene in mu podarile kar dve čvrsti punci. Kakor je znano, je omenjeni rojak lastnik sladčičarne in s tem si je zagotovil za bodočnost dobro pomoč. Rojak Puncer je zelo ponosen na svoji dve punci in mi mu iz crca častitamo.

V božičnih praznikih so skrbele razne dobrodelne družbe v Milwaukee za več sto družin, katere so bile v bedi zaradi brezposelnosti. Skupno se računa, da je moralo iskati tiste dni okrog 900 družin pomoči pri raznih zavodih, ali pa v mestni hiši.

Tanja policija je aretirala tri mladeniče, kateri so menjali več ponarjenih čekov in znatno oškodovali več trgovcev. Aretirani so bili: William Vollman, star 22 let, Casimir Wolta, star 23 let, in Ray Kaneis, star 21 let. Med oškodovanimi je tudi slovenski gostilničar Lorenz Smit na 30 cesti, kateri je menjal tri čeke za 100 dolarjev.

Novo delavnico za popravljanje avtomobilov je odtvoril na 45 Ave. in Burnham St. rojak Math Leskovar. Garaža bo prve vrste in delo jamčeno, kar se je izrazil Leskovar.

Joe Widmar stanujoč na West Allisu, ki je bil pred dobrim letom zaposlen pri Cudahy klavniški družbi, je dobil tožbo in družba mu je že morala izplačati prvi del odškodnine v znesku $800. Omenjeni rojak si je zastrupil prste na rokah s slano vodo in gnilim mesom, tako, da je izgubil vse nohte in poleg tega so mu otrpnili konci prstov. Družba se je z njim tožila trdivši, da te bolezni ni dobil v klavnicah, pač pa kje drugje. Widmar pa je potem odšel k zdravnikom, kateri so ga dali na universi preiskati, kjer so dognali z gotovostjo, da je bolezen izvirala od zastrupljenja z gnilim mesom. Na podlagi te izjave je sodišče odločilo v prid tožitelja.

John I. Begs, predsednik ulične železnice v Milwaukee je predložil takozvani železniški komisiji v Madisonu načrte za ulične železnice brez tračnic. V V New Yorku so naredili prve poizkuse s takimi, ki so se jako dobro obnesli. Ako bo ta načrt sprejet in odobren, potem bodo sedajne ulične železnice polagoma izginile in vozovi bodo vozili brez tračnic sredi ceste, po začrtani poti, kakor sedaj. Ta novi način cestnega prometa bi prihranil milijarde na leto in obenem pa potisnil tisoče v breposelnost.

Milwaukee

Društva spadajoča pod okrilje J. P. Z. Sloga, na West Allis, Wis., priredijo v soboto večer, dne 7. t. m. domačo zabavo v prostorih rojaka Frank Kralja, na 51. cesti in Sherman cesti. Odbor bo preskrbel, da bodo na razpolago vse dobrote tega sveta, poleg lahkonogih plesalk, v osebah žalih cvetk, katere bodo skrbele za uteho srčnih bolečin raznih pečarjev in zaljubljencev.

Preminula je rojakinja. R. Medle stanujoča na Reed St. po daljši bolezni. Pokojnica je bila stara 52 let. Za njo žalujejo soprog, dva sina Frank na vest Allisu, Valentin v Milwaukee ter ena hči. Rodom je iz št. Petra pri Novem mestu..

Minnesota

Hibbing — Mestna uprava je sklenila, da se bo v bodoče dalo delo posameznim brezposelnim po 2. tedna, nakar bosamo po dva tedna, nakar bodo isti odpuščeni, da se bo zamoglo zaposliti druge. Okrog 150 mož je sedaj zaposlenih pri zgradbi nove šole in drugih mestnih delih. J. E. Capra ima pravico, da zaposli sedaj nove delavce, kateri so bili že dalje časa brez dela.

— Kakor se je zvedelo iz merodajne strani namerava Interstate Iron Co. zaposliti v nekaj dneh okrog 500 mož. Letonia in South Agnew rovi bodo pričeli obratovati s polnimi močmi, na dva delavnika. Do sedaj se je zaposlilo že okrog 100 mož, da izvrše pripravljalna dela, na to pa se bo zaposlilo še ostale. Pred dvemi tedni se je pričelo delo v Harold rovu, M. A. Hanna Co., in od tistega časa se nastavlja vedno večje število mož. Delo se bo razširilo polagoma, tako da bo konec januarja v polnem tiru.

Eveleth — Merodajne osebe v tem mestu in okolici so mnenja, da se bo industrijelni položaj v celem železnem okrožju kmalu izboljšal. Do sedaj se kaže sicer malo gibanja, toda v splošnem pa se zadeve vrejujejo tako ,da je upati izboljšanja do spomladi.

Gilbert — Uradniki in lastniki Corsica rova so izjavili, da se bo pričelo z delom v tem rovu že meseca januarja. Zaposlili bodo kakih 150 mož, kateri bodo delali na en delavnik in

Selitev, premog, koks, drva, ali če imate kaj za prepeljati, vam to stori točno in po zmerni ceni vaš rojak

RALPH CHEPLAK

504 MINERAL STREET.

Telefon Hanover 3469-W

Naročila za West Allis sprejema zame Mr. Frank Banko 5202 National Ave. Telefon West Allis 261-J.

DR. J. E. DWYER
ZOBOZDRAVNIK
URADNE URE:
Od 9. — 12. od 1. — 5. p op. in od 7. — 9. zvečer
268 FIRST AVENUE, v TRATNIKOVEM POSLOPJU
Za vse garantiram.

PREMOG, KOKS, SELITEV, EXP.

Cenjenemu občinstvu priporočam svoj ekspress. Ako potrebujete premog, koks ali ako se nameravate preseliti, ali ako imate kaj drugega za prepeljati, vam to stori s tri in pol tonskim "trokom" hitr in po zmerni ceni

John Lechner

370 First Ave. Telefon Man. 4389

Avtomobilisti! Kadar potrebujete guminaste obroče (Auto Tires), električne baterije, gasolin, olje ali sploh kakšno stvar, ki spada v moj delokrog, dobite pri meni najboljšo postrežbo. Popravila točno in po zmernah cenah. — Napolnim in popravim vašo baterijo. Hranimo batarije čez zimo Svoji k svojim!

FRANK HARTZER
BATTERY & TIRE SHOP
vogul 2nd Ave in National Ave

Vaš kredit je dober

Izdelujem prvovrstno pohištvo po naročilu kot omare, skrinje za obleke, mize, postelje itd. iz finega brinjevega lesa. Cene zmerne. Oglejte si vzorce pri meni.

Lovr. KONCILJA
294 — 1st Avenue

Naznanjam vsem rojakom in znancem posebno pa društvam v Milwaukee in okolici, da sem prevzel

FRANK ZAJEC

katero priporočam v slučaju za veselice ali seje. Postrežba točna in solidna

South Side Turn Halle
471 National Avenue, Milwaukee, Wis.

sicer polni čas. S tem se bo pričelo po dolgih mesecih zopet z polnim obratom v tem rovu.

Virginia — Po izjavi šolskih oblasti, je v tem mestu 300 oseb, ki ne znajo čitati in pisati. Velika večina teh so inozemci. Oblasti imajo nalogo od deželne vlade, da skrbe za to, da se te osebe poučijo v čitanju in pisanju, v najkrajšem času.

— Mestni odbor je prišel v nesporazum, glede gradenja nove šole, za katero so izdelani načrti in rizbe. En del mestnih odbornikov je hotel, da se prične z delom takoj, da se pomaga na ta način številnim brezposelnim, toda ostali so bili temu nasprotni, ker hočejo, da dobi ljudstvo prej priložnost, da voli mestni odbor. Volitve se imajo vršiti prihodnji mesec.

—o—

Iz raznih naselbin

Canon City, Colo. — Delavci ki so bili zaposleni pri rudniku Wolf Park, so na stavki; družba jim je hotela znižati plačo, tedaj pa so vsi odložili orodje. Delo že počiva sedaj 4 tedne. Sicer je obstajala pogodba med delavci in lastniki rovov, toda baroni so isto enostavno odklonili, dasi je podpisana do 1. aprila t. l.

Nokolis, Ill —Delavci v North rovu so bili dalje časa izprti in še le 14. dec. so pričeli delati polagoma. West rov pa dela po štiri dni na teden. — Tukajšne oblasti iščejo rojaka John Turka, kateri bi moral pričati zaradi umora Johna Mekinda, ki se je pripetil dne 31. maja 1920. Turk je bil z umorjenim skupaj do zadnjega časa pred umorom in za to so ga oblasti prijele in postavile pod varščino. V to naselbino je prišel iz Milwaukee, Wis, s svojim prijateljem Mencingarjem. On ima eno sestro v iMlwaukee in strica v Sheboygan, Wis.

Turk ne zna ne čitati in ne pisati, doma je nekje iz Štajerskega.

Seanor, Pa. — V tej naselbini so razmere tako slabe, da strada veliko število družin. Dela se po dva do tri dni na teden, mnogokrat pa nič. Niti neoženjeni ne morejo zaslužiti za pošteno življenje, poročeni in kateri imajo velike družine pa stradajo. Oni ne smejo misliti na obleko, še manj pa na kako razvedrilo. Pri vsem tem pa izgleda, da bodo te razmere trajale še dolgo časa. Delavsko gibanje v tej okolici, pa je pod ničlo. Poročevalec.

Lowell, Ariz. — V vsej okolici so delavske razmere silno slabe, posebno v Bisbee je kakor veliko pokopališče, ker niti ulična železnica ne obratuje. Tistim, kateri delajo, so znižali plače od $6.10 na 4.50. Vse pa še poleg tega kaže na to, da se razmere ne bodo izboljšale v doglednem času. Naročnik.

Johnston City, Ill. — V tej naselbini so zaprli pred kratkim en rov in kakor se sliši, bodo zaprli v kratkem še druge. Sicer se to ne ve zagotovo, toda v sedajnih časih je vse mogoče, kar je za delavce slabo. P.

Standardville, Utah. — Delo v tej naselbin je nestalno in silno slabo plačano. Nekateri delajo po dva, drugi po tri dni v tednu ,nekaj jih dela po celi teden in tudi ob nedeljah. Ljudnje so nazadnjaški in se ne brigajo za ničesar, ter žive kakot nema živina brez da bi se zavedali svojih pravic; razmere so skrajno bedne. Poročevolec.

Rock Springs, Wyo. — V tej okolici so razni rovi, ki so oddaljeni od naselbine od 5 do 15 milj. V vseh se je do sedaj delalo še prilično, toda zadnje čase so pričeli delavce kar na debelo odslavljati. S prvim aprilom poteče pogodba z unijo in sedaj se že pripravljajo na to, da nas bodo naredili ponižne in nas prisilili, da sprejmemo pogodbo, ki bo njim všeč. Za delom semkaj hoditi ne svetujem nikomur, ker se dela ne do bi, kakor tudi ne stanovanja. Poročevalec.

Denver, Colo. — Tukaj je umrla soproga znanega slovenskega gostilničarja Prijatelja. Bila je napredna in povsod priljubljena žena, katera je mnogo žrtvovala, za napredek društev v naselbini. Pokojna je bila rojena na Notranjskem; v Ameriki je bivala že 21 let. — Delavske razmere v tej naselbini so zelo slabe, ker se plače znižujejo, medtem ko draginja narašča.

Thomas, W. Va. — Po vsej okolici so razmere skrajno slabe, ker premogorovi obratujejo samo po dva do tri dni na teden pri skrajno slabi plači, tako da se ne zasluži niti za pošteno življenje.

Bridgeville, Pa. — Premogorov Bridgeville že štiri mesece ne obratuje, tovarne pa obratujejo le deloma, tako da so razmere zelo slabe. Brezposelnin je veliko število; kateri pa delajo, žive skrajno slabo zaradi prenizkega zaslužka.

Star City, W. Va. — Družba je odtrgala pri plači delavcem za 400 ton premoga, katerega je baje izgubila po krivdi premogarjev. Zoper to nesramnost se sedaj bori organizacija, a seveda najbrže brez uspeha. Družbe so odločne, da znižajo mezde in uničijo organizacije, zato napovedujejo vsestranski boj delavcem.

Slickville, Pa. — Že v jeseni so odtrgale družbe na mezdi 30 odstotkov, sedaj pa so pred nekaj tedni odpustile veliko število delavcev, tako da vlada velika brezposelnost. Za tono premoga plačajo po 45 centov, poleg tega pa še mora delavec odstraniti en čevelj debelo kamenito plast.

James City, Pa.— American Plate Glass družba je dne 1. decembra znižala plačo za 15 odstotkov, potem pa je odpustila delavce, češ, da je treba popraviti tovarno.Sedaj bo bapopravila tovarno. Sedaj bo baje pričela z obratom, toda o tem se ne ve gotovega ničesar; mogoče bo brezposelnost trajala še dolge mesece.

DOPISI

Sheboygan, Wis.

Pred nekaj dnevi sem obiskal razne naročnike Delavske Slovenije v tej naselbini. Pri tem sem naletel na dva, ki sta list odpovedala, ker je organist tukajšne slovenske cerkve rekel, "da bo Slovenija pričela pisati proti veri." Dotična rojaka sta si dala s tem slabo spričevalo, ki kaže, da ne znata sama za sebe misliti, ter se ravnata po tem, dar se jim od gotove strani narekava. Delavska Slovenija piše resnico, piše v prid delavskega razreda, ga vodi k spoznanju in ne napada vere. Ako piše o veri, piše kar je resnica; morebiti kritizira njene slabe strani, da služi kapitalu namesto delavstvu, toda ne napada je kot srčno zadevo posameznika. V prvi vrsti je dolžnost vsakega delavskega lista, da piše resnico, ne oziraje se na levo ali desno; pred očmi mora imeti edinole interese delavstva, ter delovati z vsemi močmi na to, da spozna resnico in najde pravo pot, do osvoboditve. Odvračati naročnike od delavskega lista, je od strani dotične osebe zahrbtnost, kateri bodo tukajšni rojaki primerno odgovorili, kadar čas za to. Mi ne iščemo boja, toda ako se ga od gotove strani zahteva, tedaj smo pripravljeni, da stopimo na pozorišče. Zmagal bo v tem boju pa tisti, kateri bo učil resnico in hodil po rabni poti, delujoč za korist delavstva. G. Č.

Calumet, Mich.

Delavske razmere so v naši naselbini silno slabe. Večina rudnikov že počiva po 9 mesecev; revščina med ljudstvom pa narašča z vsakim dnem, posebno pa še sedaj, ko je pritisnila kruta zima. Dasiravno živimo v skoraj najbogatejšem delu Združenih držav, na zemlji, ki je polno neizmernih bogastev, vendar pa primanjkuje v neštetih družinah najpotrebnejšše hrane, premoga in posebno še obleke. Ako pogleda človek malo bolj natanko okrog sebe, mora spoznati, da so razmere nepopisno žalostne. Večkrat sem že mislil, da bo kmalu potreba pobirati za reveže in stradajoče v Združenih državah ,kakor pobiramo darove za Rusijo.

Kar se tiče društvenih raz-

Pošiljava denar po dnevnih cenah. **Četrtek 5. jan. je bila naša cena $4.20 za K 1000.00 s poštnino vred.** Denar je izplačan v 2 do 3 tednih brez vsakega odbitka. — Odprto zvečer. — Prodajeva parobrodne listke in preskrbujeva potne liste.

BEWITZ & VERANICH

Zastopnika tvrdke **ZAKRAJŠEK & ČEŠARK**

383 First Ave. 5226 National Ave. Milwaukee, Wis.

Pošiljatve v Jugoslavijo

Ustanovljena 1841 — Kapital $18,000.000.00

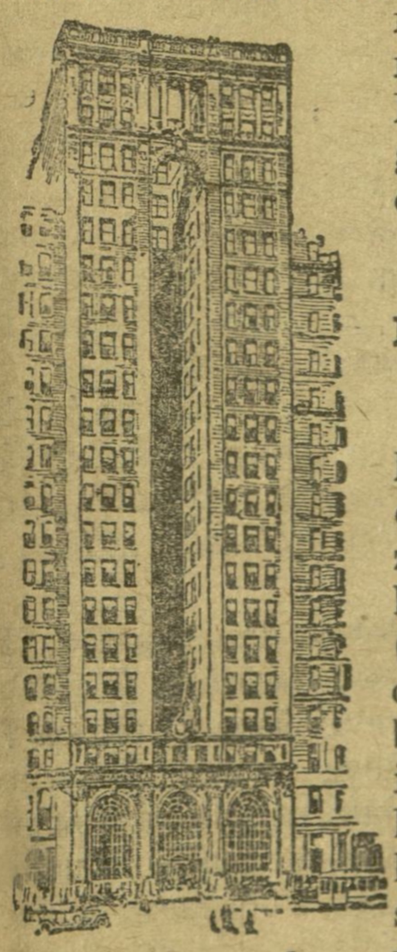

Glavni urad American Express Co. 65 Broadway, N. York.

Nakazila v inozemstvo, čeki in nakazila po kablu v Jugoslavijo; mi jih prodajamo po nizkih cenah. Pri nas lahko vložite denar v jugoslovanske banke ali ga iz njih dvignite potom nas.

Jugoslovanski in tuji denar naprodaj.

NE NOSITE GOTOVEGA DENARJA S SEBOJ DOMU.

Postave mnogih držav, skozi katere morebiti potujete, prepovedujejo imeti s seboj več kot mali znesek denarja in ga nesti iz dežele. Čeki American Express družbe (American Express Travelers Cheques) niso podvrženi tem odredbam, in istočasno vas ščitijo proti izgubi in tatvini. Izdajajo se v dolarjih Združenih Držav, liver sterlingih in francoskih frankih. Oni stanejo samo 50c za $100.00 vrednosti v čekih.

Poslužujte se naših dolarskih Money Orders za plačevanje računov ali za pošiljanje denarja v tej deželi ali Kanadi. **Kadar pošiljate denar, zahtevajte vedno potrdilo American Express družbe. To vas ščiti proti izgubi.**

Obrnite se na katerosikoli podružnico ali na urad American Express Company ali na naš lokalen urad:

368 Broadway, Milwaukee.

ali pa pišite v vašem lastnem jeziku na:

FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT

American Express Co.

65 Broadway, New York, N. Y.

mer moram priznati, da so bolj slabe, kar pa je seveda kriv slab gospodarski položaj; kadar se bo isti izboljšal, tedaj bomo že šli zopet polagoma naprej, kakor smo šli vedno tudi popreje.

Končno pa pozdravljam vse rojake in čitatelje Delavske Slovenije, posebno pa še brate in sestre naze S. H. Zveze, ter želim vsem srečno veselo novo leto.

P. P.

Opomba uredništva: Ostalo je jako nejasno pisano in mi ši ne upamo priočbiti, ker bi mogoče zamoglo povzročiti kak prepir v Vašem cenjenem društvu, kar seveda celi zvezi škoduje. Mi moramo v prvi vrsti varovati ugled zveze, ugled vsakega posameznega člana, posebno pa še onega glavnih uradnikov, toraj moramo biti previdni, kaj priobčimo. Skusite dotično zadevo poravnati med seboj, ker se ne tiče cele zveze, niti vsega članstva vašega društva. Kar ste pisali nam, lahko poveste na seji članom in mislimo, da bo zadeva na najlepši način rešena. Pa brez zamere.

Milwaukee, Wis.

Položaj v industriji se ni do sedaj še izboljšal, kakor se razvidi iz izjav raznih velikih družb. Po novem letu so bili vprašani predsedniki oziroma glavni uradniki ali lastniki raznih družb v Milwaukee in okolici, kaj mislijo o položaju in so odgovorili: A. O. Smith, ima zaposlenih 25 odstotkov delavcev, to je okrog 900; isti delajo samo po 4 dni na teden. Chicago Milwaukee & St. Paul železniške delavnice imajo zaposlenih 2500 mož, od katerih dela vsaka polovica po 12 dni na mesec; ta način so vpeljali takoj po novem letu.

Federal Ruber Co. ima zaposlenih 1400 mož; v normalnih časih dela v teh tovarnah 2000 mož. Tovarna obratuje polni čas in v pondeljek so zaposlili še 50 mož. International Harveser Co. je zaposlila nekaj sto mož in povečuje obrat polagoma; s polno paro se ne bo delalo pred spomladjo, — ako ne pride kak poseben preobrat v položaju — kakor so se uradniki izrazili.

Chain Belt Co., Bucirus Co., Cutler Hammer Co. in druge večje delajo s polovičnimi močmi, toda lastniki oziroma glavni uradniki so se izrazili, da so prepričani, o bližajoči se "prosperiteti."

—o—

"ČUDEŽ"

V Holyoke, Mass.,toraj v državi, ki je slavna zaradi svojega srednjeveškega nazadnjaštva in slabih delavskih razmer, se je pripetil čudež. V cerkvi tamošnje Salvation Army je klečala pretekli teden mlada slepa, ali bolje, navidezno slepa deklica po imenu Doris Belanger. Zraven nje so klečali člani organizacije in razni drugi grešniki tega sveta, katerih še ni srečala pamet; molili so za ozdravljenje dekleta Belanger.—Molili so eno uro za drugo in že so obupavali, tedaj pa je naenkrat zakričala deklica, da vidi; vsi grešniki so popadali na svoje obraze kakor pristni derviši in se tolkli po grešnih prsih. Dekleta so peljali v slavnostnem sprevodu po ulici in množica je pretakala krokodilove solze.....

—o—

SMRT KRALJA LUDOVIKA IN NJEGOVO PROGLAŠENJE SVETNIKOM

(Zgodovinska črtica.)

Nemčija je bila v onem neimenovanem letu na višku svoje moči. Kralj Ludovik je vladal pravično in modro: prav tako kakor beremo to v sveti Genovefi in v drugih zgodovinskih virih. Hudomušni zgodovinarji radi obrekujejo visoke osebe (menda iz nevoščljvosti). Pravijo, da krone in britkega meča ni nosil kralj, ampak njegova slabejša polovica; v tem slučaju močnejša vzvišena vladarica Katarina. Naj bo že kakor hoče, a to je gotovo da je vročega 18. julija po obilnem obedu, brez prepotrebne oporoke izdihnil kralj Ljudovik s priimki — debeli, pravični, pobožni....

(Nekateri zgodovinarji trdijo, da mu je preobila mast zalila krepostno srce).

Vso Nemčijo je od temelja pa do tja do vrh Triglava (gora v neki nemški provinciji) pretresla ta nesrečna vest. Zvonovi so žalostno zazvonili, kakor da bi hoteli prebuditi umrlo Veličanstvo. Maše so se služile, da ne bi pravični Bog poslal duše umrlega Veličanstva v peklo....

Vso kraljevo rodbino je objela grozna žalost. S kraljeve palače je zavihrala zastava dolga pet in široka dva metra. Kraljica Katarina je jokala žalosti, ker se radi kraljeve smrti ni vršil večerni ples.... Tudi milostiva hčerka je žalostno zdehala po svetlih sobanah, ker je ravnokar pokopala najljubšega ji — muca.

Najbolj žalostna pa je bila kraljeva sestra Ana, ker ji je pri sv. maši zadušnici strgal neki "poba" črno svileno obleko.

Prišel je dan pogreba, Mračen, dan. Časopisje je pisalo:

"Prevzvišena vladarica Vsenemškega sveta, Katarina I. Ortenburška milostiva soproga Veličanstva kralja Ludovika Debelega, Pobožnega in Pravičnega, je morala ostati v sveti kraljevski palači in najeti tisoč jokajočih dam, da bi njihova globoka in vidljiva žalost poveličevala kraljevi pogreb.

Komaj so pokopali kralja, je že v Ahenu zamrgolelo nemških knezov krvosesov. Trobci so trobili v rogove. Zvonovi so zvonili. In kmalu so se v stolni cerkvi zbrali knezi in vojvode. Zgodovina X. pravi, da so bili trebuhi zbranih tako obširni, kakor njihovega pokojnega kralja, Visočanstva Ludovika — Debelega.

"Dostojanstva se merijo po debelosti, plemenitost po denarju." (Zgodovinar Albert Suhi). Ta dva sklepa sta se na znameniti dan potrdila v ahenski stolici.)

Zvečer se je vršil ples, katerega je oskrbela debela gospa županja. (Bil je dobrodelen ples v spomin Ludovika Debelega, Pravičnega in Pobožnega). Kraljico Katarino je že minila slabost in pri plesu je njen obraz žarel veselja. "Moj kralj je že v nebesih", je odgovorila pobožno sožalujočim dvornim damam....

Ob 10. uri so sedli k težko obloženim mizam in napivali prevzvišeni kraljici. Naenkrat je vstala gospa županja in je v kratih, jedernatih besedah (kakor je navadno pri ženskah) orisala krepostno kraljevo življenje. Na koncu pa je mogočno zavpila: "Ako naš predobri kralj ni bil svetnik, naj mi na mestu usahne jezik! Slava! Slava!...."

In vse dame so soglasno zaorile "Slava! Slava Ludoviku Svetemu!...."

Dvor je proglasil Veličanstvo Ludovika svetnikom, ako ga je tudi Rim, tega ne vem...

I. Mrap.

—o—

Zakaj berači

"Zakaj prosite," je vprašala dobro rejenega berača. — "Enkrat sem brez prošnje vzel, pa so me zaprli," je rekel berač.

Iz dela nekega kulturnega društva na deželi

Neko kulturno društvo na deželi je priredilo žaloigro. Na letakih, ki so naznanjali spored igre so bili med drugim tudi tele navodilne besede: "Smejati se je prepovedano, ker je to žaloigra...."

Pasus iz sodnijske razsodbe

Sodnik je čital sodbo: .... " na izjavo obtoženčevo, da je bil pijan, se sodišče ne more ozirati, ker obtoženec ni bil tako pijan kakor predpisuje zakon...."

MATH'S GARAGE

PRVA SLOVENSKA GARAŽA NA WEST ALLISU

45th Ave & Burnham St. LASTNIK

MATH LESKOVAR

Wadhams gasolin, olje, alkohol, popravilo in vse kar spada v to stroko. Postreže vsakomur za želodec in avtomobil. Tel. W. Allis 168-W

Postrežba po noči in podnevi. Delo jamčeno.

V STARO DOMOVINO ČEZ HAVRE

Kdor želi potovati v staro domovino na obisk z velikim modernim, najboljšim brzo-parnikom "Paris" na 4 vijake, ki odide iz New Yorka 1. junija, se naj zglasi pri

BEWITZ & VERANICH

383 First Ave., in 5226 National Ave., Milwaukee, Wis.

Potnike tega parnika bo spremljal do Ljubljane Mr. Veranich. Parnik Paris vozi samo 5½ dni čez vodo.

Preproge

25-9x12 TAPESTRY BRUSSELS, MNOGOVRSTNA FINA ZALOGA. NAVADNA CENA $25.00

SEDANJA CENA **$12.50**

J. MANDELKER & SONS

306 GROVE ST.,

Pol bloka Severno od National Avenue.

FR. TAMŠE'S Clothing Store

268-1st Ave. vogal Park St.

v Tratnikovem poslopju

DROBIŽ

Lastno mater obduciral. V Krakovem se je pred kratkim časom dogodila strašna nesreča. Neka kmetica iz krakovske okolice je nesla simu medecincu hrano in denar. V silni gnječi jo je pred krakovskim kolodvorom povozil avtomobil in žena je obležala na mestu mrtva. Njeno indentiteto niso mogli takoj ugotoviti. Truplo so odpeljali na kliniko, da je obducirajo. Drugo jutro pride na kliniko sin ponesrečenke ter začne v družbi svojih kolegov, pod nadzorstvom prosektoja razrezovati trupló. Ko se pa natančneje ozre v zabuhlo lice mrtve žene, odrine prosektorja in kolege, pade na mrtvo truplo, zarujove kot obstreljena zver, poljubuje rajnici krvavi roki in se obnaša kot bi obnorel. Po velikem naporu se je končno posrečilo kolegom odtrgati nesrečneža od trupla. Šele pozneje so zvedeli, da je ženska, ki so jo pravkar obducirali, mati njihovega nesrečnega kolega.

* * *

Aventura nekega črnca. Te dni je hanoverska policija aretirala črnca Wilhelma "pl." Munume, kateri je bil, radi raznih lumparij že davno zasledova. Celo življenje tega črnca je ena sama aventura, katero je vredno zabeležiti. Munume je prišel prvikrat v Evropo leta 1913, ter je bil za časa vojne natakar v Budimpešti. Za tem je vstopil v neki berlinski cirkus, kjer se je pa kmalu naveličal ter se preselil v Wiesbaden, kjer je odprl krojačnico za gospode, katera pa — kakor se zdi — ni uspela. Nato se je "posvetil" filmski umetnosti. Toda ta posel je bil naporen in težaven ter mu je kmalu presedal. Zato se je odločil, da si najde kako lažje delo. Slava kapetana Koepenicka mu ni dala miru. Nabavil si je potem potni list, nadel si ime John Black in se začel izdajati za vinskega uradnika republike Liberija. S pomočjo potvorjenih čekov se mu je posrečilo v raznih bankah dvigniti velike vsote. Da "legalizira" svoje čeke, dal je oglas v razširjenem nemškem listu "Boersen-Courir", da je republika Liberija izdala bondne plačljive v angleških funtih. Svoj oglas je podpisal kot "predsednik King". Tako se je selil od mesta v mesto in v vseh bankah dvigal večje ali manjše vsote. Delo mu je tako uspelo, da je z lahkoto prevaril v Berolinu, Dresdenu in Stuttgartu. Slednjič je pa vendar neka banka v Hanovru zapazila, da so njegovi čeki precej sumljivi. Poklicala je policijo, ki je "pl." Munuma spravila pod ključ. Munum je vse svoje pustolovščine odkrito priznal.

* * *

Tatvina Stradivarijevih gosli. Pri neki ugledni gospej v Doebelnu je stanoval neki Heinz Ohmann, ki se je izdajal za agenta neke tovarne v Frankfordu. Pri tej gospej je ukradel Stradivarijeve gosli iz leta 1721 vredne čez 50.000 mark. Iz policijskih podadkov je razvidno, da se je Omann izključno bavil s tem, da je stanoval pri bogatih ljudeh, z namenom, da jih okrade.

* * *

Ukraden radium. Iz Muenchena poročajo, da sta v predmestju Schwabinga ukradla dva človeka radium v vrednosti za pol milijona mark. Ker je radium zelo lahko skriti, bo policija lopova težko zasačila.

* * *

Potvorjeni švicarski bankovci. V neko dunajsko banko je prišla priprosto oblečena ženska in hotela izmenjati bankovec za 50 švicarskih frankov. Uradnik je takoj sumil, da je bankovec neveljaven, kar se je po temeljiti preiskavi tudi dokazalo. Žena je povedala, da je dobila bankovec od zaročenca svoje hčere, nekega Hubra, ki je prišel iz Švice. Hubra so aretirali in dobili pri njem poln kovček ponarejenih bankovcec.

* * *

Število brezposelnih v Angliji. Iz Londona poročajo, da da je bilo v celi Angleški 1,800.900 brezposelnih ljudi dočim jih je bilo v pretečenem tednu le 1,420.790, torej je v teku enega tedna naraslo število brezposelnih za 380.110 oseb.

* * *

Zdravnikova tajnost. Pred kratkim se je v Aixen Provenceau izvršil proces proti nekemu Wiesniwskiju, ki je v svojem okolišu zdravil na skrivnosten način vse mogoče bolezni. Kazen je bila zelo mila, ker je lečil z uspehom. V preiskavi so hoteli odkriti tajnost njegovega zdravljenja, toda on jo je sam odkril na dan razprave. Uspešna njegova metoda je sledeča: Ko pride bolnik k njemu, in mu razloži bolezen, ki ga tare, ga on najpreje prekriža, potem ga do golega sleče in mu celo telo masira z nekim zdravilnim oljem, katerega sestavine pa ne pove. V celi praksi ni imel ni enega smrtnega slučaja in povsod se je pokazala njegova metoda kot učinkovita.

—o—

NOVICE IN RUSIJE

Prostovoljni davki

Riga, 24. okt. — Prebivalstvo akmolinske pokrajine si je prostovoljno naložilo davek, kateri se plačuje v raznih živilih, v korist gladujočim rojalih, v korist gladujočim rojakom. V kratki dobi so zbrali skupaj 250.000 pudov žita in 7000 pudov mesa.

* * *

Smrtna kazen zaradi podkupovanja

Moskva, 29. oktobra. — Revolucijonarno sodišče v Rostovu je obsodilo na smrt kmeta Korobova, ker je hotel podkupiti državnega uradnika, kateri je imel pod nadzorstvom zbiranje hrane med kmeti. Kmet mu je ponudil večjo vsoto, da ga izpusti iz liste. Uradnik je zadevo naznanil in kmet je bil za to obsojen.

* * *

Davek v živilih

Moskva, 29. okt. — Ruski kmeti plačujejo vladi davke v žitu in raznih drugih pridelkih. Isti se določajo po množini, ki jo ima kmet na razpolago, ali velikosti njegovega posestva. Na ta način se je do sedaj nabralo za državna skladišča že 68.638.000 pudov žita in 35.000.000 milijonov pudov krompirja. V tem pa ni vštelo kar se je dobilo iz Ukrajine.

* * *

Produkcija premoga se dviga

Moskva, 20. oktobra. — Prvi teden meseca oktobra se je izkopalo v Donečki dolini skupno 6,200.000 pudov premoga. To je za 86 odstotkov več, kakor v mesecu septembru. Prvi teden v septembru, se je namreč izkopalo samo 2,215.000 pudov. Od te dobe se je produkcija neprestano dvigala.

* * *

Mnenje časopisov

Moskva, 30. oktobra. — Časopis, "Trud" piše: "Najsibo to popuščanje sovjetske vlade še tako važno, delavski razred bo končno vendar imel dobiček od tega. S tem, da se doseže sporazum in mir s vsemi državami, bo dana prilika sovjetski vladi, da si gospodarsko opomore in vredi razmere, v kratkem času. Kadar bodo vse države priznale sovjetsko Rusijo, tedaj bodo njej odprta vsa pota, da doseže druge narode in jih seznani s svojo politiko in načinom gospodarstva."

"Ekonomskaja Žizn" piše: "Sovjetska Rusija bo v položaju, da plača svoje predvojne dolgove, kakor hitro se ji omogoči, da dvigne svojo gospodarstvo. in prične dvigati in izrabljevati svoje naravne zaklade. Plačevanje teh dolgov bo lahko za Rusijo, kakor hitro bo zamogla postaviti svoje gospodarsko življenje na širšo vspešnejšo podlago. To pa je mogoče samo tedaj, ako ji v temu pomagajo druge države in ji prodajo potrebne stroje.

Opomba uredništva "Delavske Slovenije": To so pisali omenjeni časopisi tedaj, ko je ruska vlada naznanila, da je pripravljena plačati vse predvojne dalgove, pod pogojem, da jo druge države uradno priznajo.

* * *

Brezplačno zdravljenje

Moskva, 31. oktobra. — V zvezi z novo gospodarsko politiko sovjetske vlade je govoril na zborovanju voditelj urada za javno zdravilstvo, narodni komisar Semaško. On je razpravljal o organizaciji brezplačnega zdravljenja, po celi državi. Predložil je gotovi načrt, katerega financijelno stran pa morajo rešiti še finančni veščaki. Zastopal in zagovarjal je brezplačno zdravljenje in podal nekatere nasvete, kako naj bi se dobivalo potrebni denar za tekoče stroške. Nadalje je povdarjal, da ne sme biti tudi ne v bodoče v Rusiji prostora, za privatne bolnišnice in lekarne, ter da mora vse zdravilstvo ostati pod strogim nadzorstvom države in ljudstva.

* * *

Japonski časopisi zahtevajo priznanje

Čita, 31. oktobra. — Od časa, ko je sovjetska vlada spremenila svojo gospodarsko taktiko, so pričeli vsi ugledni japonski časopisi pisati v prid priznanja sovjetske vlade. Oni zahtevajo odločno, da se mora Japonska potruditi, za neizmerni ruski trg, ki se sedaj odpira industrijalnim državam.

* * *

Proti Rusiji

Dunaj, 7. novembra. — Ko je maršal Foch potoval po Zdr. državah, je strastno propagiral zoper sovjetsko vlado. Zagovarjal je oboroženo intervencijo in skušal dokazati, kako nevarna je ruska vlada za mir v Evropi. V razgovoru s predsednikom Hardingom je trdil, da edino Rusija ograža ravnotežje v Evropi in sili države na oboroževanje. Isti čas pa so dobili francoski delegati navodilo od francoske vlade, da delujejo z vsemi močmi za intervencijo v Rusiji. — Rosta Wien.

—o—

Vedno pripravljen odgovor

Potnik, ki se je nastanil v hotelu, je rekel mladi lepi hišni, stisnivši v roko desetak: "Želim, da bi me jutri zjutraj zbudil iz spanja poljub." — "Dobro," je rekla hišina, "bom že hlapcu povedala."

Pogovor med zakoncema

Mož: "Ljuba žena, ali ne boš vedno mrmrala okrog mene?" — Žena: "Ljubček, ali mi ne boš dajal povoda za mrmranje?" — Mož: "Dušica, ali mi boš vedno dobro kuhala?" — Žena: "Ali mi boš vedno dal za to potrebnega denarja?" — Mož: "Srček, ali me ne boš vedno nadlegovala z nepotrebnimi vprašanji?" — Žena: "Seveda ne, če mi boš vse sam povedal."

Preučeni raztresenec

Strojar, ki je prodajal usnje, je v svrho reklame preluknjal vrata svoje trgovine in v luknjo vtaknil telečji rep. Mimo pride profesor-filozof. Dolgo uro ogleduje telečji rep. Strojar ga vpraša, če želi kupiti usnja. "Ne", pravi le-ta. — "Zakaj potem stojite tu že celo uro?" — "Stojim in premišljujem kako je moglo tele priti skozi to majhno luknjo."

Ženitna ponudba

Stara devica je pisala pismo mladeniču, ki je inseriral ženitno ponudbo: "Sem v cvetju razcvelih desetletij. . . ."

"Delavska Slovenija"

TEDNIK
(Izhaja vsaki petek)
Izdajatelj:
Jugoslovanski Prosvetni Klub
383 FIRST AVE., MILWAUKEE, WIS.
Tel. Hanover 1648
NAROČNINA:
Vse leto $2.50
Pol leta $1.50
Izven Zdr. držav in za Evropo na leto $3.00
Posamezna številka 5 centov

"Workingsmen's Slovenia"
WEEKLY
Publisher:
Jugoslav Educational Club
383 FIRST AVE., MILWAUKEE, WIS.
Tel. Hanover 1648
SUBSCRIPTION:
One year $2.50
6 months $1.50

18

DELO IN INDUSTRIJA

Ameriški farmarji

Od leta 1910 do leta 1920, so se dolgovi ameriških farmarjev pomnožili za 100 odstotkov. V dobi 10 let so skočili od $1,720,172.851 na $4,012,711.-213. V dobi svetovne vojne, ko se je odprl ameriškim farmarjem neizmeren trg, se ni njih položaj v obče nič izboljšal, ker tako v tej dobi prosperitete je sledila gospodarska kriza, katera je vničila mnogo več kakor se je popreje pridobilo in potisnila farmarje na stališče, v katerem se njih delo nič več ne izplačuje. Tako plačujejo farmarji z delavci vred, za svojo nevednost in brezbrižnost. Ameriški farmar je na potu, da postane navaden hlapec velekapitalizma, za katerega bo moral žrtvovati svoje moči, da si ohrani golo življenje.

* * *

Novi srebrni rudnik

V Yukon, ki je najbogatejša pokrajina države Mehike, so našli pred nekaj meseci neizmerno bogate zaklade srebrne rude. Ti rudniki se nahajajo v Mayo taborišču te pokrajine in so najbogatejši na svetu. Amerikanec Frank Lowe, kateri živi že od svoje mladosti v teh pokrajnah, je poročal v Združene države, da se je že iz starih rudnikov tega kraja poslalo preteklo leto v tujezemstvo 2.500 ton srebrne rude, ter da bo novi rudnik množino rude še podvojil. Lowe piše, da je ena žila debela štiri čevlje in se pričenja v globočini 150 čevljev. Inženirji, ki so preiskovali te žile so izjavili, da postajajo debelejše, čim globočeje se prodira.

Zanimivo je tudi, da so delavci sami gospodarji in vladarji te pokrajine. Oni so izločili vse privatne lastnike in sedaj upravljajo sami vse industrijo in trgovino. Mehiška vlada je priznana kot vrhovna in se ji plačuje gotove davke. Ko so delavci izgnali pred nekaj leti kapitaliste, je skušal Caranza, tedajni predsednik Mehike, uničiti delavsko vlado, toda to mu ni vspelo. Zaradi tega so ameriški časopiti tako silno delovali za intervencijo.

* * *

Parnik Pocahontas in stavkokazi

Iz New Yorka se poroča. Šele sedaj se je izvedelo o strašnih doživljajih, katere so imeli mornarji in potniki na parniku Pocahontas, kateri je bil popreje last nemškega Lloyda, pod imenom "Princes Irene."

Iz New Yorka je odplul parnik proti Bostonu in od tam nazaj proti Neaplu. Do Bostona je vožnja trajala devet dni, od tam do Neapla pa celih 40.

Tisti čas so bili pomorščaki na stavki in in kapitan je bil primoran, da dobi nove moči v Bostonu. Stavkokazi so bili deloma amerikanci, deloma Španci. Na odprtem morju se je vnel ljut boj.

Amerikanci so opravljali delo strojnikov in prvih pomorščakov, Španci pa nižje posle.

Potem pa je na visokem morju odpovedal prvi stroj, na to pa še drugi; stavkokazi so se pokazali kot ljudje brez vsakega znanja in kapitan je bil primoran, da je poklical drugi parnik na pomoč. V Azorih so Pocahontas popravili in ko so upornike oddali oblastim je nadaljeval svojo pot s svojimi potniki, katerih je bilo skupno 620. Potem so hoteli stavkokazi pomoriti častnike in se polastiti parnika, toda predno so to izvršili, so jih uklenili v železje. Potem pa so pričeli odpovedovati zopet stroji, in sicer to pot v hladilnici. Nekaj dni kasneje, je bilo vse meso in druga hrana pokvarjeno. Dan za dnevom so živeli od konserv in tisti čas je skočil v vodo strojnik Prendergast, Amerikanec. Nekaj dni kasneje, se je pojavil na krovu požar in tedaj je od strahu umrl krmar, laški stavkokaz. Da bi pogasili ogenj, so izpustili vso svežo vodo, ki je vničila tri tisoč vreč sladkorja. Stroji za sesanje vode niso delali in stavkokazi niso znali istih popraviti. Nekaj dni kasneje je dospel parnik v pristanišče v Neaplu, s potniki, ki so bili vsi blizu smrti in blaznosti....

* * *

Noložaj na Norveškem

Hans Ingwald Hobar iz Cristianie, se je nahajal pred nekaj tedni v Milwaukee in je podal sledečo sliko o položaju na Norveškem:

"Ker je zveza z Rusijo preko Švedsko zelo obširna in olajšana so se radikalne ideje pričele v tej državi širiti z neverjetno naglico.

V armadi se je pripetilo zadnje čase več uporov, proti katerim pa vlada ni zamogla strogo nastopiti. Zadnje čase stopa v radikalne vrste celo srednji stan, to je mali trgovci in podjetniki, kateri trpe vsled kapitalizma skoraj ravno toliko, kakor delavci in kmeti.

Ker so delavci vlado prisilili, se je pričela obširna trgovina z Rusijo že preteklo leto. Zadnje čase so švedski ribiči prodali v Rusijo za 30.000.000 kron rib, in sicer na triletne plačilne obroke. Neka ameriška tvrdka je nakupila po deželi skoraj vse ostalo žito in razna druga živila, katere se bo prodalo Rusiji. Za kapitalistični razred je položaj v tej državi skrajno oprezen in čas, da bodo delavci vladali ni več daleč."

* * *

Ruska vlada in Harvester Co. v Ameriki

Poročevalna agencija "Vestnik" v Moskvi poroča, da je sovjetska vlada sprejela od od International Harvester družbe v Združenih državah ponudbo, da sklene dolgoletno pogodbo za oskrbovanje ruskega poljedelstva z raznimi poljedelskimi stroji in drugimi potrebščinami. Imenovana družba želi direktno zvezo z ruskimi konsumnini in drugimi gospodarskimi organizacijami. Ruska vlada je vzela ponudbo v poštev.

* * *

Stroški izdelovanja čevljev

Ko so pred tedni nekatere čevljarske družbe skušala znižati plače vsem delavcem, tedaj so razni delavski listi priobčili uradne podatke o stroških dela in materijala za en par čevljev. Po teh podatkih se razvidi, da so znašali stroški za izgotovitev para čevljev, boljše vrste, leta 1915 samo $3.50; isti čevlji so se prodajali v prodajalnah od 8 do 15 dolarjev. Od stroškov za izdelovanje, so družbe računile 77 centov pri paru za delo, ali 22 odstotkov. Leta 1920 pa so stali isti čevlji $8 v tovarni in za delo se je računilo $1.45. pri paru, toraj se je praktično znižala plača delavcev, ker so dobivali namesto 22, samo 12 odstotkov, kot plačo.

RAZNE NOVICE IN ZANIMIVOSTI

Kako so ubijali vojake.

Posebni odbor senata Združenih držav je zasliševal pretekli teden posamezne priče glede morjenja vojakov na francoskem in vojaških taborih v Ameriki. Pričal je kot prvi, veteran svetovne vojne Marion J. Wallis iz Athens, Ga. On je prisego izpovedal, da je videl na lastne oči, kako je neki podčastnik v Camp Wheeler obesil za zapestje vojaka, kateri je rekel, da je bolan in ne more delati. Kasneje, ko je vojak bil od visenja popolnoma oslabel, je zopet zahteval, da bi delal, toda vojak se je branil in tedaj ga je vdaril na zvezane viseče roke, da mu je zdrobil kosti v zapestju. Ko se je zgrudil nezavesten na tla, ga je podčastnik vstrelil. Ime vojaka je bilo: Halley, doma iz Tampa Fla. Ime morilca: Corporal 106. vojaške policije 31. divisija. To se je zgodilo meseca maja leta 1918. Corporal je postal kmalu potem nadrednik....

Druga priča...

Robert A. Harrison iz Wilmingtona, N. C. je izpovedal pod prisego, da je videl, kako je zloglasni častnik Smith znan pod imenom 'Hartboiled' obesil s pomočjo nekega narednika, vojaka z imenom Benjamin King, doma iz Wilmington, N. C. Smith je zahteval, da mora pomesti celo veliko dvorano, kjer je spalo okrog 69 mož s zobno krtačico. Ko se je King to branil storiti, tedaj ga je tiral ven na breg za vojašnico, kjer ga je obesil na neko drevo. Harrison je izpovedal, da je stal samo dva koraka oddaljen, od drevesa, na katerega je bil nesrečnež obešen. Nadalje je izpovedal, da je vodstvo armade obvestilo sorodnike umorjenega, da se je isti smrtno ponesrečil.

Dalje je izpovedal Harrison, da je videl na fronti v Franciji, kako so gnali vojake ameriške armade z oklenjenimi rokami, brez krink zoper strupene pline v zakope, kjer so kmalu popadali mrtvi eden za drugim.

Tretja priča

Henry L. Scott, star 22 let je izpovedal pod prisego, da je videl pri Verdunu, kako je major Opley vstrelil nekega narednika. Dotični oddelek je dobil povelje, da se umakne in pri umikanju je pričel narednik teči, da se skrije pred padajočimi kroglami v neko luknjo in major Opley, ga je vstrelil v hrbet.

* * *

Stari norec

James Kenedy iz Clevelanda, Ohio se je podal pred nekaj dnevi na svojo šesto ženitovansko potovanje. Mož je star že 90 let in sedaj si je vzel šesto ženo, ki je stara komaj 23 let. On je izjavil, da je za človeka boljše, ako se ženi star 90 let, kakor pa 19, "ker človek se je do tistega časa že mnogo naučil.". Njegova mlada žena mu je seveda potrdila to njegovo mnenje. Za njo pač njen mož še ni dovolj star, ker je bogat, in ona čaka na njegovo smrt.

* * *

Čudovita operacija

Profesor Lifiliatre, član pariške medicinske akademije je predaval pretekli teden o čudoviti operaciji, ki se mu je posrečila. Sestri Suzzana in Madeleine, sta bili od rojstvo zraščeni skupaj ob ledjih in višje do bližine ram. Pred nekaj meseci je Madeleine hudo zbolela, med tem ko je ostala Suzana popolnoma zdrava. On je sklenil, da skusi ločiti obe trupli, kar se mu je tudi popolnoma posrečilo. Madeleine je res kmalu na to umrla, Suzana pa je ostala popolnoma zdrava in se lepo razvija, ona je stara sedaj osem let.

Zabavni in poučni del

ISKRE

Rastlina se lahko poplemeni s gojenjem, človek pa s vzgojo.

* * *

Ako bi se človek rodil z močmi, katere dobi še le kasneje, bi mu iste ne koristile, ker ~~bi~~ jih ne znal rabiti.

* * *

Vzgoja nauči toraj človeka, da razumi rabiti svoje duševne ali telesne moči.

Zaradi tega pa se trudijo sovražniki ljudstva, da bi ga držali v duševnem detinstvu. Ako bi ljudstvo poznalo svojo moč, tedaj bo konec njih vladanja.

* * *

Ako bi vsi ljudje rekli: Mi nočemo samo verovati, ampak hočemo tudi vedeti, bi bile vse vere na svetu dobre, ker bi morale biti resnične in služiti v prid človeštva.

* * *

Pred svetovno vojno je na milijone pridigarjev križem sveta, pridigalo množicam o božji ljubezni, toda v tistem času so netili v srcih ljudstva ogenj narodnega sovraštva. Mir in sreča na svetu bo zagotovljena samo tedaj, ako se bodo vsi narodi ljubili med seboj.

* * *

Pred vojno in sedaj so učili ljudstvo po vseh državah o nevarnosti socialističnih naukov za vero, toda ravno socializem je učil narode že petdeset let popreje, naj se združijo in obrnejo proti edinemu skupnemu sovražniku, ki ograža njih srečo in blagostanje, to je proti kapitalizmu.

* * *

Pravijo, da je socijalizem nevaren veri. On je nevaren samo tisti veri, ki temelji na zlatu, vero, ki temelji v človeških srcih, ki je plemenita čista in nesebična, pa socijalizem vtrdnje.

* * *

Socijalizem se bori za izboljšanje človeške družbe, za pravice delavnega ljudstva. Ako bodo delavci delali krajše ure, ako bodo sami lastovali to, kar so pridelale njih roke, ne bodo zaradi tega izgubili vero. Ako pa jo bodo, potem ni predstavljala resnice in je bila v nasprotju z njih interesi.

* * *

Socijalizem vzgaja v človeštvu plemenitost, človeški ponos in spoznanje človeškega dostojanstva. Tako vzgojeni človek hodi ponosno skozi življenje, stori svojo dolžnost, zahteva pravice zase in za vse človeštvo.

Pravica enakopravnost in bratska ljubezen, v tem je zapopadena vsa njegova religija.

* * *

Vzrok, da imamo toliko nesrečnih zakonov leži po večini v tem, ker toliko novoporočenih parov odloži s svojo poročno obleko obenem tudi svojo ljubezen.

* * *

Nekateri so ostali stari pečlarji, ker so imeli preveč izkušnje v ljubezeni, drugi pa za to, ker je niso imeli.

* * *

Stari postanemo takrat, kadar ne moremo več vživati veselja mladosti; toda mnogi tega ne vedo.

* * *

Edino, kar zamore nekatere ljudi ozdraviti od njih neumnosti, je, lep miren pogreb.

* * *

Mnogokrat toži ta ali oni mož ljubimca svoje žene za odškodnino, ko bi moral pravzaprav on sam plačati ljubimcu nagrado.

* * *

Najtežje je prepričati nekatere ljudi, da je bolj potrebno in koristno rabiti možgane prej kakor pa jezik.

* * *

Vsak moški ljubi lepo žensko, toda kadar se je potreba poročiti, pa da pametni prednost lepemu značaju, med tem ko je poroka lahkomišljenega samo predigdra ločitvi.

* * *

Marsikateri zakonski iščejo srečo in zadovoljnost povsod, samo ne tam kjer jim je najbližja. Ako bi se enkrat potrudili in pogledali globoko v oči svojega deteta in odprli srce njegovemu sladkemu glasku, bi našli mir, srečo in zadovoljnost.

* * *

Moderni zakoni so navadna kupčijska pogodba, sklenjena med dvema osebama.

* * *

Ako vidiš žensko jokati, nikar je ne pomiluj dokler ne veš natanko, zakaj se joče. Ako se joče moški, pa lahko sklepaš dvoje in sicer, da je neumen, ali pa v resnici globoko nesrečen.

* * *

Žena, ki potroši več denarja pri mesarju, kakor v prodajalni za klobuke, ljubi svojega moža in je tudi prepričana o njegovi ljubezni.

———o———

TO IN ONO

Mihael Prelag, star 34 let leži sedaj pozabljen v samotnem grobu med drugimi nesrečneži, kateri so umrli zapuščeni od vsega sveta v revščini in bedi. Dva dni pred božičem so ga našli napol zmrznjenega na tovornem kolodvoru v Carrollville, Wis.

* * *

Predno je zatisnil oči za vedno je rekel s slabotnim glasom: "Zakaj ni dovolj dela za vsakega?" V teh besedah je orisana vsa strahovitost brezposelnosti. Kakor je padel imenovani proletarec, tako jih pade dan na dan na tisoče, v tej bogati lepi deželi.

* * *

Prelag je imel ležišče v nekem tovornem vozu. Kup napol gnile slame in cunj mu je služilo kot "postelja". Ko je pritisnil strahoviti mraz, se je dvignil s svojega ležišča in se vlekel proti gostilni nekega Jugoslovana, kateri ga je našel ležečega na pragu in poklical zdravnika. Celo pot od voza do gostilne je zaznamovala rudeča črta krvi; ena stran trupla je bila vsa razmesarjena, ker se je vlekel po tleh, celo pot, nezmožen, da hodi. — Nekaj minut kasneje je umrl. — Zakaj ni dela za vse? —

* * *

Zakaj ni dela za vse.... Tako kličejo danes milijoni križem sveta; obenem umirajo gladu, milijoni v Rusiji, ker so zaman vpili in prosil štiri leta: "Dajte nam strojev, dajte nam železnic, dajte nam vaših izdelkov."

* * *

Država, ogromna z neizčrpljivimi zemskimi zakladi, beračila je na pragu kapitalističnih držav, da sme kupiti svoje potrebščine, da zamore dvigniti svoje gospodarstvo, dati svojim državljanom kruha in dela, toda zaman.

* * *

Ker so na krmilu Rusije delavci sami, ker vladajo to ogromno državo tako, da bo služilo bogastvo države vsem, namesto samo posameznim osebam, da bi sijalo solnce svobode in sreče v prvi vrsti tistim, kateri s svojim delom vzdržujejo svet in vstrajajo bogastvo, se jim ni dalo pomoči. Civilizirani barbari kapitalističnih držav, so jih potisnili v bedo in smrt.

* * *

Kapitalisti vseh držav sovražijo delavsko vlado, črnijo njene voditelje pred svetom, med tem ko sami vničujejo svoje lastne države s brezposelnostjo in slabim gospodarstvom.

* * *

Namesto da bi njih tovarne izdelovale stroje in druge potrebščine, namesto, da bi pomagali Rusiji na noge, rešili prebivalstvo pred smrtjo lakote, izdelujejo morilno orožje, strupene pline in se pripravljajo za novo moritev, za nove vojne.

* * *

Svetovni trg, to je zakar se kapitalistične hijene borijo. med seboj, zakar so pripravljeni poslati v smrt, zopet nekaj milijonov zdravih krepkih mož, cvet in upanje človeštva.

* * *

Delavsko vlado v Rusiji hočejo vničiti, ter postaviti na prestol stare tirane. Oni žele, da bi se zopet vlekle proti Sibiriji one procesije živih mrličev kakor nekdaj, da bi zopet umirali v peklu sibirskih rudnikov najboljši najplemenitejši možje Rusije.

* * *

Oni žele, da bi služili ruski kozaki kot krvniki za svetovni kapitalizem, da bi Rusija bila zopet to za kar jo je smatral Bebel, namreč za kapitalistično policaja vseh evropskih držav.

Dokler je obstajal ruski carizem, je bila moč evropskega kapitalizma neomejena in ko je padel isti, so se zrušili prvi stebri te mogočne stavbe in od tistega časa se bliža njegov padec z nevzdržljivo silo.

———

Na razoroževalni konferenci v Washingtonu so predložili zastopniki Sibirske republike tajne dokumente, kateri pričajo o zvezi med Japonsko in Francijo, za uničenje svobode in samostojnosti Sibirskega naroda.

* * *

Kapitalisti teh dveh držav so se združili in si zagotovili potom tajne pogodbe medseboj no pomoč, da zadajo ruski delavski vladi smrtni udarec.

* * *

Japonska naj bi zasedla Sibirijo, ter porabila sedajno lakoto v Rusiji v te namene; obenem bi se Japonska zavezala, da bo v prvi vrsti dajala Francoskim kapitalistom prednost, v izkoriščanju neizmerno bogate Sibirije.

* * *

Francija je izdelovala in še izdeluje med tem časom, municijo za razne ruske protirevolucijonarje in Japonska se pripravlja na to, da vpade v Sibirijo s svojimi armadami, ter podjarmi celo ogromno državo, predno se Rusija zamore dvigniti gospodarsko.

* * *

Tajna policija sibirske vlade je dobila dotične dokumente v roke, in svet je zvedel, kako prazna, brezpomembna je dotična, takozvana razoroževalna konferenca v Washingtonu.

* * *

Ljudstvo pa ima sedaj zopet priložnost, da spozna, kako je prevarano, kako se mogotci igrajo z njegovo usodo, z usodo milijonov prebivalcev, z usodo držav in celega človeštva.

* * *

Ljudstvo lahko spozna in se nauči, da se ne sme zanašati na razne diplomate in kapitalistične politikante, temveč edinole na svojo lastno moč. Naučiti se mora misliti in spoznavati resnico, vstrojiti mogočne organizacije in nastopiti složno po vseh državah, kot ena sama mogočna nepremagljiva armada, ker le na ta način mu bo mogoče, da si pribori svoje pravice.

Prijatelji Sovjetske Rusije.

201 West 13th Str. New York City

GLAVNI URADNIKI

Wm. Z. Foster	William T. Dunn	Allan S. Broms
Rose Pastor Stokes	Dennis Batt	Jas. P. Cannon
Elmer T. Allison	Jack Carney	Dr. J. Wilenkin
Ludovik Lore	Caleb Harrison	Dr. Wm. Mendelson
Edgar Owens	Mary Heston Vorse	Dr. Lewis S. Reichel
Hulet M. Wells	Robert Minor	Ella Reeve Bloor
* * *	Max Eastman	* * *
A. B. Martin, tajnik		Dr. J. W. Hartman blagajnik

PRIJATELJI SOVJETSKE RUSIJE

Slovenski odsek.

Vse rojake, kateri žele podariti staro obleko ali čevlje, opozarjamo tem potom, da lahko o tem obvestijo zastopnika svojega društva ali pa katerega svojih uradnikov društva.. Obleka se tudi lahko odda pri uredništvu 'Delavske Slovenije, kakor tudi v brivnici So. Side Turn dvorane. Rojaki, predno vržete obleko stran ali jo oddaste starinarju, spomnite se na sirote v Rusiji za katere pomeni vsak komad stare obleke že veliko bogastvo. Z malenkostjo lahko rešite pred mrazom, človeško bitje ali celo pred smrtjo.

—o—

Društvo Sloga št. 16 je na svoji zadnji seji dovolilo, da se daruje iz blagajne $10 za stradajoči ruski narod. Kakor je bilo že poročano, so pri prejšnji seji pobirali prostovoljne prispevke od članov. Nabralo seje tedaj $15.67. Člani so bili pri volji, da se daruje iz blagajne večja vsota, toda ista je v slabem stanju, ker je prišlo zadnje mesece na društvo mnogo prošenj, katerih ni bilo mogoče zavrniti.

* * *

Tem potom se opozarja vse tiste, kateri žele oddati denar, katerega so nabrali, da to lahko store. Blagajnik je sodrug Math Tamše; on bo dal vsakemu tudi tozadevno potrdilo.Ostale vsote pa se bo pobiralo skupaj na zadnji seji organizacije, ki se bo vršila tretjo nedeljo meseca februarja, to je dne 18. Tisti dan bo nadzorni odbor pregledal vse nabiralne pole, vse račune in potem osebno oddal denar glavnemu stanu, od koder bo poslan v New York, da se porabi pri nakupu živil. V nekaj dneh bodo potem vsa uradna potrdila objavljena. Za vsako pošiljatev, ki dospe v Rusijo, dobi glavni stan v New Yorku od ruske delavske vlade uradno potrdilo in seznam. kaj se je sprejelo. Od pristanišča naprej v uničene kraje pa spremljajo pošiljatev vojaki rudeče armade, razen tega pa tudi zastopni vlade, kateri potem strogo nadzorujejo razdelitev. Opozarjamo vse, kateri so prispevali v ta namen naj pazijo na tem mestu D. Slovenije v prihodnji številki; priobčilo se bo namreč natančno vse dohodke in izdatke od zadnjih treh mesecev. To poročilo je bilo izdano iz glavnega urada Prijateljev Sovjetske Rusije v New Yorku.

—o—

NAŠE NAJMOČNEJŠE OROŽJE

Socijalisti — delavci verujmo v svojo lastno moč v boju proti sedanjemu krivičnemu družabnemu sistemu. Za ta boj pripravljamo in vzdržujemo dvojno orožje: organizacijo in časopisje.

Ako se vprašamo: "Ali je mogoče delavstvu zmagati" — to je uvesti socijalizem — brez organizacije in časopisja, moramo odločno odgovoriti: Ne.

Socijalistični nauk nam razodeva jasno in neizpodbitno, da samo socijalizem zamore konečno osvoboditi delavstvo in človeštvo sploh izpod kapitalistične sužnosti.

Socijalizem nam razlaga, da dokler obstoji kapitalistični sistem, se ne more nič izpremeniti v korist delavstva. Lahko nastopijo reforme, ki povzroče izpremembe, ali izkoriščanje delavstva ostane nedotakljivo.

V današnji družbi sta dva svetova, dva razreda ljudi. Na eni strani so tisti, ki delajo od zore do mraka v potu svojega obraza na drugi strani po tisti, ki nič ne dalajo, a žive ob delu prvih. Na prvi strani so delavci-proletarci, ki ne posedujejo drugega nego svojo delavno moč, katero morajo prodajati, če se hočejo preživeti — na drugi pa mnogokratni milijonarji, ki od le-teh kupujejo delavno moč, katera jim ustvarja zopet nova bogastva.

Tako pride, da oni, ki vse vstvarjajo nimajo kruha, dočim oni, ki lenarijo žive v razkošju in prebolici.

Če bi se vse to dogajalo po kakšnem nam nerazumljivem zakonu, ne bi nihče ugovarjal tem krutim razmeram, marveč bi se bilo treba samo vdati "v božjo voljo" pa čakati, kaj vse pride še na vrsto. Toda mi vemo danes prav dobro, kje leže **vzroki te neznosne bede in krivice**, ki se gode delavstvu. Mi vemo, da je vzrok gospodarski bedi med proletarijatom v tem ker posedujejo kapitalisti orodje, tovarne in ostala produktivna sredstva kakor zemljo, fabrike, rudo in premogokope, železnice in prevozna sredstva itd. Mi vemo, da je gospodarska odvisnost vsled tega ker delavec ne more ničesar producirati brez orodja, katerega posedujejo kapitalisti in da mora vsled tega biti izročen na milost in nemilost kapitalistom. In ker to vemo, vemo obenem tudi, da bo delavec šele takrat osvobojen, ko preneha kapitalistični sistem, ki to odobrava; kajti le v družbi, kjer bo ves narod lastoval produktivna sredstva in sploh dela je gospodarska svoboda delavstvu zagotovljena.

Ker kapitalisti vladajo gospodarsko, vladajo obenem tudi politično, kajti politične razmere so le odsev gospodarske moči. Dokler je delavec suženj v rudniku na železnici v tovarni v gozdu in na polju, je suženj tudi v občini, deželi in državi.

Če vse to vemo, potem ne moremo čakati in upati, da pride kakšno odrešenje od zgoraj ali da se bo zgodil čudež in da se razmere same izpremene v naš prid. Zavedati se moramo, da je vsak uspeh odvisen od moči. Samo stremljene in želje, niso nikdar rodile sadu; vedno je odločevala moč.

Kapitalizem ne vlada "po milosti božji", nego s svojo močjo. In vladal bo tako dolgo, dokler ga vrže druga moč — moč delavstva — moč socijalizma.

Nikjer ni sicer zapisano, kdaj bo delavski razred vrgel kapitalizem ob tla, ali brez koledarja se lahko izračuna in pove, da takrat, ko bo dovolj organiziran, ko bo njegovo časopisje dovolj močno.

Za uspešen boj mora proletarijat pridobiti vedno nove moči, katera je potrebna za končno zmago. Te moči so organizacija in časopisje.

Kapitalisti in njih zavezniki — posvetni in neposvetni hlapci — vedo prav dobro ceniti moč časopisja, zato je kapitalistično časopisje tako močno. Moč časopisja je ogromna. Časopisje je izzvalo vojne in diktiralo mir; postavljalo in odstavljalo vladarje; časopisje je in še danes pripravlja kapitalistom polja za izkoriščanje.

Brez časopisja bi se kapitalizem nikdar ne bil razvil do svojega viška, ne bi mogel vstrajati kapitalizem brez železnic, parobrodov in drugih industrijalnih pripomočkov. Časopisje je kapitalistom meč, zagovornik in prerok. S pomočjo kapitalističnega časopisja vlada kapitalizem krutejše, kakor katerikoli kronan glavar.

Odkar se je začelo delavstvo zavedati, spoznavati svoje naloge in zbirati svoje moči, da začne boj za gospodarsko neodvisnost, je imelo kapitalistično časopisje še eno nalogo: odvajati delavce od njih cilja in napadati njih sobojevnike, z namenom, da še dalje služijo zvesto interesom kapitalizma. Kapitalistično časopisje se je odtlej posluževalo vseh, še tako umazanih sredstev, samo da so imela uspeh v dosego njih namena: zbegati delavce in jih pahniti nazaj v temo in nevedo. Zato najdemo v tem časopisu članke, o proslavi izkoriščevalcev, o pokorščini delavcev napram kapitalistom in o poveličevanju patriotizma, kateremu so sami najmanj zvesti. Ljudje, ki so pokradli največ narodnega bogastva se jih postavlja za vzor — in kapitaliste, ki so izprešali iz delavstva največ krvavih dolarjev za patrijote in državnike.

—o—

KOT FORDOVE KARE

Ali veste zakaj so Trinerjeva zdravila kot Fordove kare? Zato, ker dajo najboljše koristi, za najmanjši denar. Mi imamo na stotine pisem od vseh stanov ljudi in vseh vrst življenja, kateri se pritožujejo nad dejstvi, da so bolniki zapravili veliko denarja za zdravljenja in zdravila brez vsakršne pomoči, in da samo Trinerjevi izdelki so jim dali zaželjeno odpomoč. Tu je ena najnovejša:— "Brooks, Oreg., 1. decembra. Jaz sem bil bolan 8 mesecev in primoran ostati v postelji. Jaz sem zapravil veliko denarja za razna zdravila, dokler mi ni moja žena nekega dne prinesla Trinerjevo grenko vino. Jaz skoraj ne morem dobiti dovolj besed v proslavo tega zdravila, ker niti ne morem biti brez njega. Ono je meni vrnilo moje zdravje in me tudi vzdržuje zdravega pri mojem težkem delu (kovaškem in kovanju konj). Še mojim malim otrokom stori dobro, zato ker uredi ves sistem. Vaš Fr. A. Novak." Pričnite torej novo leto 1922 z strogo resolucijo, da boste namreč držali Trinerjevo grenko vino vedno pri roki doma' Dobite ga v vsaki lekarni ali trgovcih z zdravili. Srečno novo leto. (Oglas.)

VLADIMIR ILIČ LENIN

Njegovo življenje in delo

(G. Zinovjev)

(Nadaljevanje

Še za časa, ko se je nahajal v prognanstvu, je spisal Lenin znanstveno razpravo: Razvoj kapitalizma v Rusiji." — Knjiga, ki bi morala postati, in je postala v velikem obsegu, neločljivi voditelj in spremljevalec vsakega delavca. V tem delu je Lenin poravnal svoj račun s populisti in od tiste dobe je obvladoval on mnenja svojih sodobnikov in naša inteligence. On je jasno dokazal v tem svojem delu, istinitost stališč, ki ga je zavzemal Plehanov trdivši, da se tudi Rusija ne bo zamogla izogniti končnemu razvoju modernega kapitalizma in njegovim uplivom. S statističnimi podatki je praktično dokazal, da je že v devedesetem letu Rusija storila prve korake v tej smeri in nastopila dobo modernega kapitalističnega razvoja. Obenem je podal podatke o razvoju poljedelstva in prvih uspehov, ki jih je dosegel kapitalizem, dasi v zelo mali obliki. S pomočjo obširnih nepobitnih dokazov in istin je sodrug Lenin razložil z občudovanja vredno bistroumnostjo, gospodarsko konstrukcijo države v mestih in na deželi; iz tega razlaganja in razjasnenja položaja je potem črpal končne nauke in navodila o dolžnostih in nalogah delavskega razreda.

Ta knjiga je bila priznana od profesorjev, ki so stali izven delavskega gibanja in so bili pristaši carizma, kot znamenito znanstveno delo in velika pridobitev na polju vede in znanosti. Jaz sam, ko sem se še nahajal v Parizu kot dijak, leta 1902, sem slišal profesorja Kovalevskyga, kateri je bil vstanovitelj šole za socijalno znanost, ko je rekel o Leninu: "Kak veliki in slavni profesor bi lahko postal Lenin." Te besede izgovorjene od tega moža, so bile za Lenina kot najvišji in najvrednejši dokaz. Da, sodrug Lenin bi lahko postal slaven učenjak, veliki profesor, toda on je rajše postal delavski voditelj in rešitelj zatiranih in revnih, in jaz mislim, da je to nekaj vzvišenega, nekaj večjega, kakor biti najbolj slavljen in nadarjen profesor. [Burno odobravanje.]

V dobi svojega prognanstva, od dneva, ko je nastopil pot v tujino, je pričel sodrug Lenin z novim bojem. Boreč se na eni strani proti populistom v osebi Mihajlovskega in drugih, je pričel teorestični boj proti takozvanemu 'legalnemu' marksizmu. To strujo so vodili P. Struve, Tugan-Baranovsky in drugi, kateri se sedaj "odlikujejo" kot protirevolucijonarji, na strani padlega meščanstva.

Liberalci tistega časa so se trudili, da najdejo način bojevanja zoper carizem, za svobodo, ne kmeta ali delavca, temveč samo meščanstva, ali srednjega razreda, kateri pa se ni zamogel sprijazniti z mislijo, da bi si svobodo priboril tudi delavci, oziroma kmeti.

Zagovorniki "legalnega marksizma" so izkali privržencev za svoje ideje in sobojevnike, toda spoznali so, da jih ni nikjer izven delavskega razreda. Oni so imeli toliko jasnejše pojme, toliko čistejši pogled v razmere, da se niso vdajali sanjam populistov, kateri so trdili, da v Rusiji ne bo nikdar kapitalizma. Tako so se poslužil marksovih naukov, katere so oropali njihovih revolucijonarnih tedenc in jih preustrojili v "legalni marksizem", brez bojne sile in zmožnosti.

V boju proti populistom so bili "legalni marksisti" naši zavezniki; borili so se namreč z nami, proti Mihajlovskemu. Enkrat smo bili z njimi celo združeni v eni obrambni skupini, toda ostri pogled sodruga Lenina je kmalu zapazil napačne poteze v taktiki legalistov, posebno ko so izšli prvi spisi od P. Struve in Co. Lenin je takoj izjavil, da so to samo začasni, nezanesljivi zavezniki, kateri nas bodo prej ali slej izdali.

Velezanimiva je kritika, s katero je razkrinkal Lenin pravi pomen P. Struvovega spisa; "Kritične opazke". Struva so dolgo smatrali za socijal-demokrata; on je spisal omenjeno knjigo, katere vsebina je bila naperjena naravnost na voditelja populistov, Mihajlovskyga. To knjigo sta kritizirala Lenin in Plehanov. Zadnji jo je kritiziral z ono jasnostjo, katera je njega posebno odlikovala, toda Lenin jo je kritiziral drugače; on je pisal: 'Jaz čutim in vem, da v enem ali dveh letih nas bo Struve izdal in zapustil delavski razred. Struvejeva knjiga končuje z besedami: "Priznajmo našo potrebo kultur in se postavimo pod kapitalizem kot njegovi učenci." "Te besede zahtevajo razmišljevanje," je rekel Lenin; "glejmo ako ne bo ta Struve postal učenec, ne kapitalizma, pač pa kapitalistov." Struve je bil sodrug Leninov, on je v resnici storil velike usluge tedaj obstoječi socijal-demokraciji, toda vzlic temu je Lenin s svojo globoko neomejeno vdanostjo za delavsko stvar, takoj opozoril vse, kakor hitro se je prepričal, da je postal Struve nevaren in nezanesljiv. On je pričel z bojem proti njemu, pod pseudonimom: "Tulin". V nekem znanstvenem časopisu, kateri je posebno trpel od cenzorja in bil silno preganjan, je Lenin razložil z posebno natančnostjo taktiko Petra Struve. Z nedosegljivo ostrostjo in natančnostjo je razložil vsako njegovo trditev, stališče, ali mnenje. On mu je dokazal, da se niti on sam ne smatra kot čisti udani pristaš delavskega razreda, ter da ubira v svojem modernizmu ki pa ni bil prav nič na mestu, zela stare strune meščanske politike. Lenin je pisal med drugim: "Struve je meščanski ideologist in bo šel pri prvi priložnosti v tabor meščanstva in zapustil delavstvo. On sam nosi za to odgovornost, ker on ne gleda na delavski razred kot tisti del prebivalstva, za katerega edino se je potreba boriti, temveč samo kot na sredstvo, potom katerega se lahko bori za meščanske interese, zoper carizem. On bi rad rabil delavske moči, ali moči njih organizacije kot sredstvo v boju za dosego pravice in udobnosti za meščanstvo ali srednji stan, ne da bi mislil na to, tudi njim, (delavcem, kmetom) za to kaj vrniti ali jim pomagati do deleža morebiti zmage. Toda mi hočemo vprašati P. Struva, da nam dovoli, da mu ne dovolim storiti tega. Mi smo se do sedaj borili zoper carizem in zoper meščanstvo in sedaj se je pred nami odprlo novo bojno polje: Mi se bomo v bodoče borili zoper legaliste. Mi se brimo pod zastavo pristnega, revolucijonarnega marksizma in odločno odklanjamo vsaki "legalni marksizem."

Tako je govoril sodrug Lenin v tem kritičnem položaju.

*

S tem se je končalo delovanje Lenina, predno je odšel v prognastvo v Sibirijo. V začetku devedesetega leta je Lenin prvikrat zapustil državo.

On je zapustil Rusijo dvakrat in se podal v inozemstvo, kjer je preživel mnogo let. Ko je odpotoval drugič, sem bil jaz in nekaj drugih sodrugov z njim. Ko smo bili vsi potrti in žalostni, posebno v zadnjih časih vojne, nam je govoril Lenin s svojim ljubečim glasom: "Kaj pa se pritožujete nad prognansom? Plehanov in Axelrod sta bila zapuščena in samotna v prognanstvu celih 25 let in vso to dobo sta zaman obračala oči proti Rusiji, da bi videla prve znake prihoda revolucije."

V resnici, Lenin je bil v prognanstvu, kakor lev v kletki. On ni imel več priložnosti, kakor hitro se je nahajal izven Rusije, da bi rabil svojo brezmejno ognjevito moč; samo s tem se je tolažil, da je učil druga in sanjal v veliki zmagi proletarijata, v velikih dneh, kateri so končno res prišli, kakor je upal desetletja. V prognastvu je Lenin preživel večji del svojega časa edinole v čitalnici, med knjigami. Po petnajst ur na dan se je učil in uril, tako, da je danes on najboljši marksist te dobe, kakor tudi najbolj kultiviran človek našega časa. Toda vrnimo se k njegovemu prvemu življenju v prognanstvu.

Leta 1901 je pričel Lenin v družbi z nekaterimi prijatelji, (Martov, Potresov) izdajati časopis "Iskra". Ta časopis je zgodovinski in tesno zvezan z imenom Lenin; prijatelji in sovražniki, so spoštljivo govorili o "Leninovi Iskri". To se je dogajalo večkrat, kjer in kadar je Lenin deloval v organizaciji, v osrednjem odboru, kot urednik ali sedaj kot voditelj sovijetske Rusije, da se slišijo besede: "Da, 'Iskra' je bila Leninova" in gotovo je, da je list s tem samo pomnožil svoj velikanski upljiv. (Odobrovanje.) Prvi važnejši članek v "Iskri" je izšel pod naslovom: "Kje pričeti". V tem članku je Lenin razložil celi svoj nameravani revolucijonarni program. V njem je natanko orisal temelje in program revolucijonarne taktike.

Že v tem članku se razločuje vse poteze boljševizma, toda on je služil samo kot nekaka priprava za znamenito knjigo, katera je izšla pod imenom: "Kaj nam je storiti:"

Vse kar je Lenin spisal v svojem življenju je vzbujalo zanimanje in podžgalo boje in dalo nove orijentacije. Človek lahko Lenina sovraži ali ljubi, toda ne more ostati nedotakljiv ali nevtralen napram njegovim spisom. V knjigi: "Kaj nam je storiti", je Lenin razkrojil vsa do tedaj še nerešena vprašanja tiste dobe o revolucijonarnem gibanju, v pravem revolucijonarnem duhu. Dolga leta je bila potem ta knjiga vodilna misel, središče zanimanja in obenem predmet hudih nasprotstev in bojev in je končno privedla moči, katere je vzbudila do tega, da so se formirale v dva tabora in tako povzročile razkol. Ta razkol se lahko imenuje, ločitev slabih in dobrih, zdravih sil in nastopitev novih potov, od katerih je ona struja, ki je sledila Leninu pričela korakati po pravi poti, proti zmagi, druga pa v politično smrt.

(Dalje prihodnjič.)

—o—

So pripravili pogreb, za živega

V veliki bolnišnici v Broklynu je pobral neki bolniški strežnik na tleh malo tablico, na kateri je bilo napisano ime bolnika. Isto je obesil na napačno posteljo. Dotični bolnik je umrl in vodstvo je naznanilo družini Corwder, da je umrl oče v bolnišnici.

Družina je pripravila vse potrebno za pogreb; sin je naročil drago rakev, sorodniki in prijatelji so nakupili vencev, pogrebnik je pripravil hišo, in v določenem času so poslali voz v bolnišnico, da pripelja na dom mrtvega očeta. Potem so se zbrali vsi bližnji sorodniki okrog krste in najmlajša hčer se je zgrudila brez zavesti preko nje. Ko se je njen brat sklonil da jo dvigne, se je bolj natačno ozrl v obraz mrtveca, in tedaj je spoznal, da to ni njegov oče. Telefonirali so v bolnišnico, kjer so kmalu dognali pomoto. Drugi dan pa se je oče vrnil živ in zdrav k svojim dragim.

Slovensko-Hrvatska Zveza

V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH IN KANADI.

Ustanovljena 1. januarja 1903 v Calumet-u, Michigan.

Inkorporirana 11. junija 1906 v državi Michigan.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Matija Chop, Elm St., Calumet, Michigan.
Podpredsednik: John Agnich, Grand Ave., Eveleth Minnesota.
Tajnik: Anton Geshel, 5th So. Borgo Block, Calumet, Michigan.
Zapisnikar: Joseph Češarek 125 Tamarack St. Laurium, Michigan.
Blagajnik: Vincenc Arbanas, First National Bank, Calumet Michigan.

NADZORNI ODBOR:

1) Predsednik: Frank Gregorich, P. O. Box 29, Dodgeville, Michigan.
2.) Nadzornik: Anton Gerzin, Kinney, Minnesota.
3.) Nadzornik: Matija Crnkovich, 26 North Tamarack, Calumet, Mich.

POROTNI ODBOR:

1.) Predsednik: Paul Shaltz, 209 — 7th St., Calumet, Michigan.
2.) Porotnik: Joseph Spreitzer, P. O. Box 974, Ely, Minnesota.
3.) Porotnik: Vincent Mikulich, Aurora, Minnesota.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. John J. Stefanez, 268 ½ First Avenue, Milwaukee, Wisconsin.

URADNO GLASILO:

Za slovensko članstvo: "DELAVSKA SLOVENIJA" 383 First Ave., Milwaukee, Wisconsin: za hrvatsko članstvo: "HRVATSKA" 313 - 6th Street, Calumet, Michigan.

OPOMBA: Vsa dopisovanja, prošnje za v mladinski oddelek in sploh vse, tikajoče se poslovanja in spadajoče glavni upravi, naj se pošilja na sledeči naslov: SLOVENIC CROATIAN UNION, Anton Geshel Secretary, 5th St. Calumet, Michigan.

Denar naj se pošilja na blagajnika: Vincent Arbanas, First National Bank, Calumet, Mich. Vse denarne nakaznice morajo biti narejene na ime Slovenic Croatian Union.

Prošnje za oddelek odraslega članstva naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika: John S. Stefanez 268-½ First Ave. Milwaukee, Wis.

Vse pritožbe na predsednika porotnega odbora: Paul Shaltz 209 — 7th St. Calumet, Michigan.

Seja upravnega odbora se vrši v glavnem uradu vsakega četrtega dne v mesecu, izvzemši, ako isti pride na kak zakonit praznik; v takih slučajih se ista odbržava naslednji dan.

IZ GLAVNEGA URADA SLOVENSKO HRVATSKE ZVEZE

Zadnja konvencija je naredila več važnih sprememb, in dodatkov v pravilih, kateri po sklepu iste morajo stopiti v veljavo z dne 1. januarja 1922. Ker pa vidim da nova pravila ne bodo med članstvom z omenjenim dnem, sem se namenil tukaj opisati nekoliko važnejših točk v katerih so spremembe dodatki itd., in katere naj članstvo in društveni tajniki vpoštevajo v poslovanju.

Prva glavna točka je spremenjena glede vplačevanja pristojbin. Asesment za posmrtninski sklad je zvišan za 1-½c. za vsakih $100.00 zavarovalnine. Toraj člani, kateri so zavarovani za $200.00 imajo plačati 3 cente več, za $400. zavarovalnine 6 centov, za $600, 9c. in za 800. 12 centov več. V svrho pri prejemanju asesmentov naj služi društvenim tajnikom lestvica v mesečnem poročilu.

Asesment je isto zvišan za 5 centov za bolniški sklad. Pristojbe za ostale sklade ostanejo nespremenjene. Torej iz tega mislim, da bode vsakemu članu razumljivo koliko ima za plačati.

Vsak asesment mora biti plačan pri društvenem tajniku najpozneje do 25 dne v mesecu. V nasprotnem slučaju sledi suspendacija, katera ostane v veljavi do 25 v prihodnjem mesecu, ne glede ako med tem časom član poravna svoj zaostali dolg. Zavarovalna pola suspendiranega člana, za čas suspendicije je brez vsake veljave. To pomeni da suspendirani član ni opravičen nobenih podpor za čas suspendacije od zveze. Pristojbin od članstva prejemati, in plačilne knjižice podpisovati je opravičen le društveni tajnik in ne noben drugi društveni uradnik.

Društveni asesment zvezi mora biti poslan glavnemu blagajniku najpozneje do zadnjega delavnega dne v mesecu. Mesečno poročilo brez pravočasno poslanega denarja je brez veljave. Vse nakaznice za asesment zvezi za odrasli oddelek naj se pošiljajo na ime: "SLOVENIC CROATIAN UNION, za mladinski oddelek pa na ime: SLOVENIC CROATIAN UNION JUVENILE DEPARTMENT. Zadnje dve besedi v nakaznici lahko vsak zapiše okrajšano s J. D.

Sprememba je narejena glede izplačevanja bolniških podpor. Podpora se bode plačevala za 12 mesecev po 50 centov, dalje kakor poprej, čim se pa odvzame za prvih 5 dni podpora v vseh slučajih. Torej za prvih pet dni bolezni se ne plača nobene podpore. Društveni tajniki naj isto upoštevajo pri nakaznicah podpor.

Sprejet je dostavek k prestopnim listom, kateri se glasi: Član, kateri se preseli od sedeža svojega društva, ter se za stalno naseli v bližini kraja, kjer se nahaja obstoječe društvo, mora prestopiti k istemu društvu. V nasprotnem slučaju je neopravičen do bolniške podpore za slučaj bolezni. Torej člani katerih se stvar tiče naj isto upoštevajo, kajti pravila se bodejo morala upoštevati pa najsibode po glavnem uradu ali članstvu.

Da je ta zaključek konvencije praktičen in koristen za organizacijo, tega menim, da je nepotrebno povdrjati. Olajšalo se bode delo društvenih tajnikov, ker odpadla bode nepotrebna korespodenca. Članstvo bo de bolj redno prisostvovalo društvenim sejam. Boljša bode kontrola v nadzorovanju bolnikov, in odpadlo bode vplačevanje za šest mesecev v naprej za potne liste.

Zadnja konvencija je isto ustanovila mladinski oddelek, kateri mora početi poslovati z dne 1. januarja 1922. V ta namen se bodejo sprejemali otroci, kateri so slovenske narodnosti v starosti dopolnivši 1. leto in do 16 leta, kateri so fizično zdravi, in brez vsakih telesnih napak ali poškodb. Otroci od starišev, kateri so umrli ali imajo kake podedovalne in kronične bolezni kod sušica itd., se ne bodejo sprejemali v zvezo. Vsak otrok mora biti zdravniško preiskan predno se more sprejeti v zvezo.

Prošnje za mladinski oddelek ko so potrjene po društvu in izpolnjene po zdravniku se naj direktno pošilja na urad zveze, in ne na vrhovnega zdravnika kakor za odrasli oddelek.

Vsak mora takoj na društveni seji plačati vsoto od 50 centov za pristopnino in asesment za tekoči mesec. Lestvica za plačevanje asesmentov in zavarovalnine je priobčena na drugi strani plačilne izkaznice, katera naj služi društvenim tajnikom kot navodilo pri prejemanju asesmentov.

Po pravilih je vsak društveni tajnik opravičen za svoje delo po 2 centa mesečno od vsakega plačanega asesmenta. Isto naj vsaki takoj odvzame od mesečnega asesmenta ter odšteje v mesečnem poročilu v zato določenem prostoru.

Prošnje, mesečna poročila in vse potrebne listine v to svrho bodejo razposlane pred koncem tega leta na vse novoizvoljene društvene tajnike, ali kakor hitro prejmemo njih naslove. Istotako bodejo razposlana novo mesečna poročila in druge potrebne listine za odrastli oddelek in za mesec januar naj se vsak društveni tajnik poslužuje novih poročil in lestvice v istih.

Zadnje čase, posebno od časa konvencije je bilo veliko navdušenje za mladinski oddelek. Resnica je da je isti tudi velikega pomena za organizacijo. Konvencija je torej naredila svojo nalogo, ker je sprejela mladinski oddelek. Kot za zanesljivost, da se ta prepotrebni oddelek uresniči je konvencija takoj položila prvi kamen kot fundament s tem, ker je vsak zborovalec daroval v ta sklad mladinskega oddelka po $1.00 a zborovalke pa še nekoliko več kot za prvo podlago. Torej konvencija je naredila svojo dolžnost. V glavnem uradu mislim, da je tudi narejena naložena mi dolžnost. Vendar s tem pa ni zdaj vse gotovo. Potreba je sedaj aktivnost članstva in društev v tem oziru, ako hočemo doseči zaželjeni cilj. Torej dolžnost je vsakega očeta oziroma matere, da zavaruje svoje otroke pri svoji organizaciji, katera mu nudi take ugodnosti ali boljše kakor katera druga. Torej vsi kakor eden na delo za mladinski oddelek S. H. Z.

Anton Geshel, gl. tajnik.

———o———

Chisholm, Minn.

Na glavni letni seji dr. sv. Štefana št. 21, S. H. Z. je bil izvoljen sledeči odbor: Joseph Verant, predsednik; Frank Okoren, podpredsednik; Anton Hren, tajnik in blagajnik; Anton Jeron, zapisnikar. Nadzorni odbor: John Ambrožič, Andrej Šuštaršič in Frank Cimermančič. Maršal, John Koščak. Zastavonoša, Joseph Champa.

Vse odbornike, kakor tudi obstale člane se prosi, da se zagotovo udeležite prihodnje društvene seje dne 15. januarja. Na tej seji se bo pregledalo natančno, poslovanje pri društvu od celega minulega leta.

Kakor je vsem članom znano, se je ustanovilo na zadnji 11 konvenciji mladinski oddelek pri SHZ. Zatoraj vsi oni, kateri hočete zavarovati svoje otroke pri SHZ. se naj udeležijo prihodnje društvene seje ali pa oglasite se pri društvenem tajniku, da bodete dobili potrebne listine za pristop.

Opozarjam že sedaj vse člane, da je po novih pravilih za plačevanje asesmenta zadnji čas 25. vsakega meseca.. Ker se hočem držati strogo po pravilih prosim, da vsak plača o pravem času svoj asesment, drugače bodem primoran suspendirati vsakega člana, kateri ne bo tega storil.

Anton Hren, tajnik.

———o———

Zrakoplovi za pušilce. Kdor se hoče voziti z zrakoplovom, ne sme pušiti. To je do sedaj držalo. Ker pa se privatni zračni promet vedno bolj razvija in potovanje v zraku traja po več ur, je neka ameriška firma za zračni promet dala izgotoviti posebne gondole "za pušilce". Cela kabina: pod, strop, zidovi in pohištvo je sestavljeno iz negorljive tvarine. Sedaj bodo zrakoplovci zamogli s cigareto v ustih plavati nad zemljo in prezirno puhati dim nanjo.

* * *

Preiskava Olimpa. Dva švicarska inžinerja, ki sta zastopala pri ministrstvu javni del v Atenah, sta bila za časa dopusta na vrhu Olimpa ter sta preiskala vse vrhunce Olimpa, ki so bili doslej zelo malo poznani. Inženirja sta dosegla vrh, zvan "Jupitrov prestol", kjer sta ugotovila točno visočino Olimpa, ki doslej še ni bila poznana. Tudi sta napravila točno geografsko karto te glasovite, pa tako malo poznane gore.

RAZNE NOVICE IN ZANIMIVOSTI

Propadanje deklic

Dr. Wilbur F. Crofit, kateri je dalje časa proučeval moralne in socialne razmere po velikih mestih, je dospel pretekli teden v Chicago, da poda na glavnem uradu: International reform bureau, svoje poročilo.

Dr. Crofit je izjavil, da so razmere tako žalostne, da se je resno bati za bodočnost ameriškega naroda, ako se bode nadaljevalo v tej smeri. On je s statistikami raznih mest dokazal, da je bila povprečna starost izgubljenih, deklic pred vojno še 28 let, sedaj pa je že 16 let. Večina teh deklic imajo spolno bolezen. Nadalje je izjavil omenjeni zdravnik, da je največja nesreča za ameriško ljudstvo moderni ples kateri je popolnoma pokvaril mladino, obenem s takozvano moderno godbo, katera zatre v njej vsaki plemeniti čut.

* * *

Ljubimska tragedija

V Passaic, N. Y. sta šla mlada zaljubljenca, Thom. Brands in Matilda Rist prostovoljno v smrt. Deklica je bila stara še le 17, on pa 18 let. Bila sta namenjena, da se v kratkem poročita in ničesar ni oviralo njih združitve, ker so bili stariši premožni. Toda prvi dan po božiču, sta bila že mrtva; vzela sta strupa. V pismu, ki sta ga zapustila je on opisal, kako srečno sta živela in kako iskrena je bila njih ljubezen. Toda neki dan je ona njemu priznala, da je njeno stanje tako, da ne sme nikdar misliti na možitev in je zahtevala od njega, da jo zapusti. On je po kratkem boju sklenil, da hoče z njo umreti in tako sta pripravila vse potrebno za samomor. Imela sta namen, da se vsmrtita že pred božičem, toda spomnila sta se, da bi s tem ljubim starišem pokvarila božične praznike. Tako sta izvršila svoj načrt prvi dan po božiču.

* * *

Dr. Lorenz ozdravil igralko

Krasna mlada kino igralka Mary Moore, se je pred meseci ponesrečila pri avtomobilski vožnji v New Yorku. Zadobila je težke poškodbe in poleg tega si je še zlomila vrat, kar je pomenilo pohabljenost za celo življenje. Ko je prišel Dr. Lorenz v Združene države je pričel takoj drugi dan z operacijo, katera se mu je popolnoma posrečila. Kar ni zamoglo doseči stotine zdravnikov, je izvršil on. Igralka je sedaj že na potu okrevanja in bo zopet lahko nastopila v predstavah za premikajoče slike.

* * *

Iz ljubezni do otrok

Thomas O'Malev v St. Francisko, brezposeln že dalje časa je na božični večer premišljeval, kako naj preskrbi za svoje otroke nekaj hrane. Ko ni zamogel več prenašati njih solz in tožb svoje trpeče žene je odšel na prosto. Dolge ure je begal po temnih ulicah. Povsod je videl bogate izložbe, katere so mu pričale o neizmernem bogastvu, in ga smopinjala, da živi v najbogatejši državi na svetu. Pozno v noč je prišel do neke trgovine s perutnino. V izložbi je videl mastne purane, gosi in drugo perutnino. Misel, kako krasno bi bilo tako kosilo na božični dan, mu ni dala miru. V duhu si je predstavljal svoje otroke, kateri bi bili zopet enkrat siti in veseli. Dolgo se je boril, toda končno je bil premagan in strl je v trgovino, da si vzame en komad. Ko je odhajal, ga je zasačil stražnik in ga na mestu vstrelil. Prinesli so mrtvega njegovi družini....

* * *

Karl in guvernanta. "Mattin" je pretekle dni prinesel članek o Karlu Habsburškemu, ki ga opisuje kot slab, neodločen značaj, človek brez vsake volje in daru razsodnosti. Kakor smatra pravičnim vse, kar mu je po volji, tako odklanja vse, kar mu ne ugaja. Pri njegovem zadnjem podjetju je imel vse mogoče svetovalce. Madžarski politiki so mu prorokovali, da bo Ogrska v slučaju njegovega povratka izpostavljena nevarnosti oboroženega napada njenih sosedov, toda on je raje verjel guvernanti, katero je Cita vzela iz Budimpešte, a ta mu je pripovedovala, da vsi prebivalci v Pešti s ponosom govore o svojem kralju. Bil je prepričan, da niti v Čehoslovaški, niti v Jugoslaviji ne morejo izvesti mobilizacije, ker mu je to vteplo v glavo nekaj kavarniških strategov. Ko so mu povedali, da je vsa antanta proti njemu, je rekel smeje: "Potem bomo pa prekinili vse odnošaje z entanto." Še celo takrat, ko je njegova nakana popolnoma propadla, ni izgubil upanja, ker mu je neka amerikanska strežnica pripovedovala, da antanta ne bo pripustila njegovega padca. Po njegovi avanturi je igrala veliko vlogo tudi njega pobožnost. Nekaj cerkvenih dostojanstvenikov mu je vcepilo v glavo, da je on poslanec božji, in da bo sigurno uspel, če pred povzetjem opravi svečane molitve. Na potu v Ogrsko je dal služiti na odprti progi slovesno mašo. Karl in Cita sta klečala na tračnicah med vojaki in molila z njimi. Ta sle pa vera v njegovo poslanstvo, mu tudi ne dopusti, da bi se odrekel prestolu. Ko so mu predložili spis o odpovedi, naj ga podpiše, je odgovoril: "Storite z menoj kar hočete, toda jaz nimam pravice odločevati o svoji usodi."

* * *

Boj diplomatov z maščevalno markizo. Še je v spominu tragedija, ki se je odigrala na italijanskem poslanstvu v Pekingu začetkom junija t. l. Soproga italijanskega poslanca Durazzo, je zabodla svojo tekmovalko v njenem hotelu, nakar se je trgovski ataše poslanstva, kapetan Pitri ustrelil. Sedaj, ko se je gospa Cioci, katero je markiza težko ranila, vrnila v Neapelj, se čujejo razne podrobnosti o tej tragediji. Meseca januarja je prispela poslanikova soproga, lepa in originalna Madžarka, s tremi otroci iz Italije v Peking. Spremljal jo je kapetan Pitri. Najbrže se je že med potjo razvilo med njima intimno prijateljstvo, ki se je opažalo tudi v pekinski koloniji Evropejcev. Kako je o stvari sodil markizin soprog, ni znano, on se je bavil izključno samo s politiko. Zaljubljenca sta se pogosto vozila z avtomobilom in ker je kapetan stanoval v poslaništvu, sta bila skoro vedno skupaj. Med tem je nejavljena prišla v Peking neka neznanka in se nastanila v Grand-Hotelu. Od tedaj pa gospod kapetan ni imel več miru, ker došla neznanka je bila njegova bivša ljubica, ki je zvedela o njegovih odnošajih z markizo ter je hotela rešiti, kar se še rešiti da. Le z velikim trudom se je posrečila kapetanu, spraviti jo nazaj v Evropo. Obljubil je, da bo on v najkrajšem času odšel iz Kitajske in se vrnil v Italijo. Seveda Pitri te obljube ni držal, nego je ostal pri svoji diplomatski prijateljici. Toda v juniju dospe gospa Cioci vnovič v Peking, odločna, da vzame kapetana s seboj, pa naj bo njemu ljubo ali ne. Ko je zaljubljena markiza to zvedela podala se je v Grand-Hotel, prijavila se gospe Cioci ter jo z jahalnim bičem pretepla in zahtevala, naj se odreče njiju skupnemu Adonisu. Nesrečnico so potem vso pretepeno našli v njeni hotelski sobi. Drugi dan pa se je odigrala nova tragedija. V poslaništvu so našli kapetana — mrtvega. Sumi se, da ga je umorila markiza z revolverjem.

* * *

Moskva dobiva novo lice. Glavno mesto sovjetske Rusije začenja dobivati novo lice, podobno onim pred vojsko. Povsod se odpirajo trgovine, v katerih se morejo za drag denar dobiti tudi delikatese. V šolah se zopet plačuje šolnina, če tudi se Lunačarski temu upira. In kar je najzanimivejše, izvozčeki po ulicah že nagovarjajo ljudi z "gospodi" in "gospemi". Le majhna število je še onih, ki po nazoru francoske revolucije še nazivajo mimoidoče s tovariši in tovarišicami.

* * *

Japonski delegati v smrtni nevarnosti. Japonska ladija "Kashina Maru", ki je prevažala japonske delegate, bi bila skoraj postala žrtev strašnega viharja kakoršnjega se sam kapetan te ladije v tridesetih letih svojega mornariškega življenja ne spominja. Japonski delegati za Washingtonsko konferenco s princom Tokugawam na čelu, so se komaj umaknili smrti.

ZAKON O ZAŠČITI MATERINSTVA

New York (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) Dan pred "Thanksgiving" je predsednik Harding podpisal takozvano "Maternity Bill". Po triletni borbi so pristaši tega humanitarnega zakona uspeli, da je bil isti sprejet z veliko večino v obeh zbornicah kongresa.

Zakon o materinstvu ustanavlja sodelovanje federalne vlade z poedinimi državama v stvareh, tikajočih se zaščite materinstva in dece.

Ako le pomislimo, da je leta 1918 umrlo 23,000 mater vsled bolezni v zvezi s porodom in da bi se bilo dalo preprečiti skoraj vse te smrti, pa uvidimo, kake važnosti more biti federalna in državna akcija v zaščito mater in dece.

Izvrševanje novega zakona je poverjeno federalnemu otroškemu uradu (U. S. Children's Bureau.) Kot nadzorna oblast pa se ustanavlja 'Board of Maternity and Infant Hugiene,' katerega člani so vodje Children's Bureau-t, vrhovni zdravnik federalnega zdravstvenega urada in U. S. Commissioner of Education. Za tekoče leto je bil v svrho tega zakona proračunjen trošek $1,480,000 in $1,240.000 za vsako naslednjih petih let. Razun neznatnega odstotka za upravne stroške, ta denar se bo delil med one države, ki sprejmejo določbe tega zakona. Te države morajo na to prispevati tudi iz lastnih sredstev, v zmislu določb zakona.

Tako željno so nekatere države pričakovale uveljavljenje tega federalnega zakona, da jih je najmanj šestorica že vnaprej sprejela ta zakon, še predno je bil vzakonjen. Te države so: Delaware, Minnesota, New Hampshire, New Mexico, Pennsylvania in South Dakota. Ostale države ni treba, da čakajo na redno zasedanje legislature, marveč sme governor sprejeti določbe zakona. Več ko 30 držav ima že urade za oskrbo otrok, kateri bodo sedaj sodelovali s federalno oblastjo v oskrbi mater in dece.

Država, ki sprejme zakon, bo dobila iz federalnih sredstev $10,000. prvo leto in $I5,000 letno pozneje. Dodatnih $5,000. bo dobila država v slučaju, da ona nakaže tudi $5,000. iz lastnih sredstev. Skupaj torej bo taka država dobila iz federalnih sredstev $15.-000. za prvo leto in $10,000. za drugo. Dodatno se bo vsota od $710,000. na leto delila med države v razmerju števila prebivalstva pod pogojem pa, da države nakažejo enako vsoto.

Novi materinski zakon vsebuje določbe, ki ščitijo stariše v izvrševanju njihove osebne svobode. Pripravljanje in izvrševanje načrtov se prepušča državam.

SILVESTROV VEČER NA RAZBITI LADIJI

(Guy de Maupassant)

Na najnižji strani sem splezal na te ladijske ostaline in vdrl s krova z notranjost. Svetloba, ki je padala v notranjost skozi luknje in špranje na ladijskem oboku, je motno razsvetljevala dolge, temne, z vsakovrstnim lesovjem napolnjene dupline. Sicer ni bilo tu nič drugega kakor pesek, ki je na debelo pokrival lesena tla.

Začel sem sestavljati zapisnik o stanju ladije, sedel sem na prazen, počen sod in pisal pri pošastni luči, ki je padala skozi široko razpoko skozi katero sem mogel pregledati neskončno peščeno pustinjo, ki jo je ustvarila oseka pred mojimi očmi. Tuintam mi je spreletel telo poseben drget, ki sta ga vzbujala mraz in samota, in prenehal sem pisati, da sem prisluškoval vsemu nejasnemu in tajnostnemo šumenju v razitinah: rakovicam, ki so praskale s svojimi upognjenimi kremplji zunaj po lesenem ladijskem obodu, tisočem malih morskih živalic, ki so se že spustile na tega mrtveca, tihemu in redovitemu vrtanju kukca, ki je neprestano s suhim škripanjem svedra grizel in razdeval vse, kar je napravila tesarjeva sekira.

Nenadoma sem zaslišal tik sebe človeške glasove. V začetku se mi je zdelo, da so se mi prikazali izpod razvalin utopljenci, ki so mi hoteli pripovedovati o svoji britki smrti. Toda ni trpelo dolgo, da sem po par krepkih zagonih splezal na krov in zagledal spodaj ob prednjem delu ladje velikega gospoda s tremi mladimi deklicami, ali, točneje povedano, dolgega Angleža z tremi "miss". Očividno so se še bolj ustrašili kakor jaz, ki sem priplezal nenadoma iz luknje na tej zapuščeni trojamborki. Najmlajša deklica je hotela pobegniti, drugi dve sta se stisnili k očetu, ki je odprl na široko usta, kar je bil edini znak, ki je kazal njegovo razburjenje.

Čez nekaj trenotkov je dejal: "Vi lastnik od ta ladja?"

"Da, gospod."

"Ga smemo gledati?"

"Gotovo, gospod."

Počastil me je še z dolgo angleško frazo, od katere pa sem razumel le večkrat ponavljano besedo "gracious".

Ker je iskal mesta, kjer bi mogel splezati na krov, sem mu pokazal najprimernejši prostor in mu podal roko. Splezal je gori in pomagala sva deklicam, ki so se zopet pomirile. Bile so vse tri mična bitja, posebno najstarejša, blondinka pri 18 letih, ki je bila sveža kakor roža, mamljivo lepa in mična. Lepe Angležinje izgledajo vedno kakor nežni darovi morja — ta tu je bila, kakor da je zrastla iz peska, ki je pustilo njenim lasem mili sijaj — in mnogokrat nas s svojo slastno svežostjo spominjajo na nežne barve rožnatih školik in na motnosojne, redke, tajinstvene v morskih globinah ležeče bisere.

Govorila je nekaj bolje od očeta. Moral sem jim čisto natanko pripovedovati o brodolomu in sem si izmislil tako lepo zgodbo, kakor bi jo bil sam doživel. Nato se je odpravila vsa družina v notranjost razbite ladije. Komaj so dospeli v temne prostore, so začudeno in občudujoče vzklikali in hipoma so imeli oče ter hčere v rokah knjige za skiciranje, ki so jih pač morali potegniti iz svojih velikih brezdanjih plaščev. Takoj so jeli s svinčnikom risati turobno, čudno mesto.

Sedeli so drug poleg drugega na tramu, štiri albume so hitro pokrile malečrne črtice, ki naj bi predstavljale notranjost razbite ladije "Marija Jožef".

Med njihovim delom in mojim pregledovanjem ladije sem kramljal z najstarejšo deklico.

Izvedel sem, da so preživeli zimo v Biarritzu in da so se pripeljali na otok Re le iz tega namena, da vidijo razbito trojamborko. Nič niso imeli od angleške arogance, ti ljudje, bili so preprosti, milosrčni ljudje, morda kolesce v glavi premalo ali preveč, sploh ljudje onega rodu pohajkovalcev po svetu, s katerimi preplavlja Amerika zemljo. Oče je bil dolg, suh, obraz obrobljen od sivih koteletov, pravcati živ "sandwich", odrezek šunke, ki so ga prirezali sredi dveh šopov las kakor obraz. Deklice so bile visoke rasti in suhoparne zunanjosti razen najstarejše, lepe vse tri, najstarejša pa naravnost očarljiva.

Znala je tako lepo kramljati, pripovedovati, smejati se, razumevati in ne razumeti, me vprašujoče pogledovati in odpirati dvojico modrih oči — temno vodenomodrih oči — risati, opazovati razne predmete zopet začenjati z delom, reči "yes" ali "no", da bi jo mogel opazovati celo večnost.

Kar je zamrmrala: "Čujem šumenje ob ladja."

Posluhnil sem in tudi zaslišal različno posebno, redno se ponavljajoče, lahko šumenje. Dvignil sem se, da bi pogledal skozi razpoko in glasno zavpil. Morje nas je zajelo! Vrnilo se je in nas obkroža.

Takoj smo splezali na krov. Bilo je prepozno. Voda nas je oklenila in je tekla s čudovito brzino poti otoku, ne, ni tekla, polzela, raztegala se je. Komaj nekaj centimetrov vode je pokrivalo pesek, vendar ni bilo bežeče vodne meje nič več videti.

Anglež je hotel odtod. Zadržal sem ga. Beg je bil nemogoč radi mnogih jam v tleh, katerim smo se pri prihodu lahko izogibali, v katere bi pa sedaj brez dvoma zabredli.

Trenotek so čutila naša srca le grozo in strah. Potem se je mala Angležinja nasmehnila in zamrmrala: "No, sedaj smo mi brodolomci."

Hotel sem se smejati, vendar me je strah stiskal, strahovit bojazljiv, nizkoten strah, ki je bil tako neumen kakor rumena plima pred nami. Vse nevarnosti, ki nas tu ogražajo so se nenadoma pojavile pred mojimi očmi in najraje bi bil zaklical na pomoč, toda komu?

Obe mlajši Angležinji sta se oprijeli očeta, ki je zbegano zrl na neskončno morje.

In prišla je noč, tako hitro kakor valovje oceana, težko vlažna, ledena noč. Dejal sem: "Ne preostaja nam drugega, kakor vztrajati tu na ladji" in Anglež mi je pritrdil: "Yes!"

Opazovali smo rumeno vodo četrt ure.... pol ure.... ah, saj ne vem, koliko časa. Voda je naroščala in jela na zopet osvojenih tleh zmagoslavno šumeti.

Ena izmed deklic je začela rožiti nad mrazom in prišlo nam je na um, da bi zlezli doli, da bi bili varni pred lahnim, ali ledenim vetrom, ki nas je zbadal kakor nož.

Nagnil sem se čez luknjo; ladija je bila polna vode. Morali smo se stisniti k zadnji steni ladije, ki nas je malce ščitila.

Sedaj nas je obdajala popolna tema in sedeli smo tesno skupaj, izgubljeni v ocenu vode in teme. Ob svojih plečih sem čutil drhteti rame male Angležinje in sem večkrat čul, kako so ji zobje šklepetali; toda čutil sem tudi blagodajno toplino njenega telesa skozi blago njene obleke in ta toplota me je prešinjala sladko kakor poljub. Govorili nismo nič več, nego sedeli nepremično in tiho, kakor čepi par preplašenih živali v jarku med nevihto. In vendar, navzlic vsemu, vzlic noči, kljub strašne in vedno večje nevarnosti, je vzklilo v mojem srcu polagoma čuvstvo sreče.... bil sem srečen, ker sem bil tam, srečen navzlic mrazu in opasnosti, srečen radi dolgih ur, polnih teme in bojazni, katere sem smel preživljati na lesenem ogrodju, vendar tako blizu lepe, ljubke deklice.

Vprašal sem se: "Zakaj to čudovito čustvo ugodja in veselja?"

Zakaj? Kaj sem vedel? Ker je bila tu ona? Kdo? Mala, nepoznana Angležinja! Nisem je ljubil, nisem je poznal in vendar sem čutil, da sem ganjen, prevzet, osvojen.

Hotel bi jo rešiti iz tisoč nevarnosti, napraviti zanjo tisoč budalosti. Čudna stvar! Kako je le to, da nas bližina ženske tako pretrese! Ali je to moč miline, ki nas tako obvladuje? Mamljivost njihove lepote in mladosti, ki nas opaja kakor vino?

Ali ni marveč volja one tajnostne velike ljubezni, ki neprestano stremi za tem, da združi bitja, ki izkuša svojo moč, kjerkoli se srečata moški in ženska?

Tišina teme nas je težila, motilo jo je le brezkončno, tiho, nedoločno šumenje morja, ki je naraščalo in z votlim enoličnim glasom bilo ob razbitine.

Nenadoma sem začul ihtenje. Najmlajša Angleževih hčerk je jokala. Oče jo je hotel potolažiti in takoj nato so ji vsi prigovarjali v domačem jeziku. Razumel nisem niti besede, a uganil sem, da jo skušajo potolažiti, da pa se je vedno bolj vznemirjala.

Vprašal sem svojo sosedo: "Ali Vas ne zebe, gospodična?"

"O kajpa, mene zebe."

Hotel sem ji dati svoj plašč, ki ga pa ni hotela vzeti. Toda že sem ga slekel in jo zavil vanj dasi se je branila. Pri tem so se dotikale najine roke, pri čemer se mi je razlivala po telesu sladka nežnost.

Čez par minut je potegnil veter ostreje in voda je jela močneje udarjati ob boke razbite ladje. Vstal sem, veter me je butil v obraz — nastjal je vihar.

Anglež je to opazil hkrati z menoj in dejal preprosto: "To biti slabo nam...."

Seveda je bilo to slabo za nas, zakaj vihar je pomenjal gotovo smrt v valovih, ako bi količkaj močneje pritisnili na razbitine, ki so bile itak vse razpokane, tako da bi jih en sunek mogel popolnoma razdejati.

Ko so se sunki ojačevali, je naša bojazen rastla od sekunde do sekunde z vsakim novim sunkom valov. Skozi temo nam je kazalo morje dolge bele črte, ki so zopet izginjale, dočim so valovi stresali našo ladjo in smo mi trepetali v dnu svojih src.

Angležinja se je tresla. Čutil sem, ker sva slonela drug ob drugem. Polastilo se me je vroče hrepenenje, da jo objamem.

Daleč zadaj, naravnost, na desni in na levi, so se svetlikali svetilniki na obali, ki so metali po morju belo, rumeno in rdečo luč, in nas opazovali z ogromnimi očmi, prežali na nas, kakor da bi čakali, ali ne izginemo že kaj skoraj. Eden izmed njih me je posebno razburjal. Ugasnil je vsakih trideset sekund in nato zopet zasvetil. Bil je gotovo oko, oko s trepalnico, ki je padalo neprenehoma čez svoj ognjeni pogled.

Od časa do časa je zapalil Anglež vžigalice, da bi pogledal na uro, katero je nato molče zopet vtaknil v žep. Zdajci mi je resno zaklical preko glav svojih hčera: "Gospod, mi vam želeti srečno novo leto"

Bilo je o ponolči. Podal sem mu desnico, ki jo je stresel. Potem je izgovoril dolg angleški stavek napram deklicam in zapel skupno z njimi na ves glas: "Good save the queen." Petje se je razlegalo v črno gluho noč in se izgubljalo v širnem prostoru.

Najprej mi je šlo na smeh;

nato pa se me je polastila silna ginjenost.

Bilo je nekaj temnega in velikega v tem petju ljudi, ki so bili zapuščeni od vsega sveta, katerim je grozila smrt, bila je kakor molitev, ki jo je mogel primerjati zgodovinskemu in vzvišenemu: "Ave, Caesar, morituri te salutant!"

Ko so končali, sem zaprosil svojo sosedo, naj bi še kaj zapela, kako balado, narodno pesem, kar hoče, da bomo bolj pogumni. Ubogala me je in kmalu je zadonel njen jasni mladi glas v noč. Pela je gotovo nekaj otožnega, zakaj toni so bili zategnjeni in so prihajali počasi izmed ustnic ter plavali kakor ranjeni ptiči med valovi.

Morje je naraščalo in bilo vedno bolj divje ob razbitine. Misil sem le na njen glas. Mislil pa sem tudi na sireno. Ako bi priplula mimo ladja, kaj neki bi si mislili mornarji? Misli so mi begale v kraljestvo sanj. Sirena! Ali ni bila sirena, ta hčerka morja, ki me je zadrževala na črvivem brodu in ki se je morala sedaj hkrati z menoj pogrezniti v valove?

Nenadoma se je vseh petero prekucnilo na krovu, zakaj ladija se je obrnila na desno stran. Angležinja je padla name, jaz pa sem jo kakor brezumen, ne da bi kaj vedel in razumel in misleč, da mi je bila zadnja ura objel in jo jel toplo poljubljati na lica, na sence, na lase. Ladija se ni nič več premikala in vsi smo zapet tiho tičali v kotu.

Oče je poklical: "Kate!" in mladenka, ki sem jo držal v svojem objemu, je odgovorila: "Yes" in se skušala iztrgati mojemu objemu. V tem trenutku sem si prav zares želel, da bi ladija razpadla in bi vse pogoltnilo morje.

Anglež pa je dejal mirno, kakor bi se ne bilo ničesar zgodilo. "Nič slabo, samo mala udarec! Moje tri deklica rešen'!

Ko najstarejše hčerke ni takoj opazil, je menil, da je že izgubljena.

Počasi sem se dvignil in nenadoma zapazil čisto blizu nas luč na morju. Poklical sem, odgovorili so mi. Bil je čoln, ki nas je iskal. Krčmar hotela je slutil našo neprevidnost in je poslal ljudi, da so nas iskali.

Bili smo rešeni, jaz pa se nisem mogel potolažiti. Vzeli so nas na čoln in odveslali smo proti otoku. Anglež si je mel roke in mrmral: "Dobro večerjo! Dobro večerjo!"

Drugi dan smo se morali ločiti, ko smo si dolgo stiskali roke in si obetali, da si bomo pisali. Odpotovali so v Biarritz in malo je manjkalo, da nisem odpotoval z njimi.

Sicer sem bil pa popolnoma zmešan in skoro bi bil deklico zasnubil. Bil sem prepričan, da bi jo poročil, ako bi bili skupaj le osem dni. Človek je včasih resnično nerazumljiv.

Pretekli sta dve leti, ne da bi čul kaj pobližjega o njih. Nato sem prejel pismo iz New Yorka. Omožila se je in mi to posebej sporočila. Od tega časa si piševa vsako leto 1. januarja. Pripoveduje mi, kako živi, piše mi o svojih otrocih, svojih sestrah, a nikdar o svojem možu. Zakaj ne? Da, zakaj ne?.... in jaz pisarim vedno le o razbiti ladji.... Mogoče je edina ženska, ki sem jo ljubil.... ne.... ki bi jo ljubil.... To se pravi.... kdo bi vedel? Okoliščine odločajo... In potem.... in potem.... vse mine.... Morala se je že zelo postarati.... gotovo bi je ne poznal več.... Ah, takrat je bila deklica, deklica na razbitinah.... božansko bitje! Pisala mi je, da ima že sive lase .... Boj bog, bilo mi je strašno pri srcu.... njeni krasni plavi lasje.... Ne, deklica z razbite ladje ne živi več!.... Kako žalostno.... A vse je minulo.

—o—

RAZNO

Plašljivi ženin. V Londonu je prišel v ženitbeni urad mladi par, želeč se poročiti. Ko je prišlo do odločnega momenta, da ženin jasno izjavi, da je pripravljen stopiti v zakon s svojo družico, tedaj ženin na vprašanje uradnikovo preplašeno vzklikne: "Ne, tega ne prežim, to je tako strašno!" Uradnik seveda hoče pojasnila, toda ženin ubeži kar molče iz ženitbenega urada. Kasneje se je ta mladi par še dva ali trikrat vrnil do urada, toda pred vrati se je ustavil. Končno sta vendar le stopila zopet v urad in nevesta je zaprosila uradnika, naj vnovič prične poročati. To pot je ceremonija uspela in mladi par je bil "zvezan."

* * *

Ženska policija. V Londonu so ustanovili posebno službo ženskih policajev. Te ženske so oblečene v policijsko obleko in imajo službo na cestah kot ostale varnostne straže. Ni pa njihova naloga, da bi lovile in aretirale hudodelce in pijance, marveč gledajo predvsem na to, da preprečijo obnašanje, ki vodi do aretacije. Predvsem pa je njihova naloga, da svare na cesti postopajoča dekleta, ki nadlegujejo pasante, ali pa ščitijo dekleta pred nasilnimi vsiljivci. Ta policija se je izborno obnesla in policijsko ravnateljstvo bo njihovo število še pomnožilo.

* * *

Ženske noge in dolgi plašči. Mnogi moderni estetiki trdijo, da je dolge ženske plašče pozdraviti že zato, ker dolgi ženski plašči skrivajo največjo pogreško pri ženskah, namreč: nisemetrično formirane noge. Berlinski zdravnik prof. Stratz je statistično dokazal, da izmed 200 žensk ima komaj 40 ravne noge, 75 jih ima X noge, 25 pa O noge, katere kratki plašč seveda brez pardona odkriva. Ko bi človek natančno in kritično ogledal ta "najlepši" del ženskega telesa, bi rekel, da ima dr. Stratz prav. Zato nosijo kratke plašče samo one dame, ki imajo v resnici lepe in pravilne noge.

—o—

VARSTVO UMETNIN V DALMACIJI

Zadnji čas so se vedno bolj množili slučaji, da so tujci, predvsem inozemci z "zdravo" valuto, v velikih množinah nakupovali umetnine, posebno starejša dela in jih izvažali iz Dalmacije. Da se tako početje v bodoče onemogoči, oziroma vsaj močno omeji, izdala je te dni pokrajinska uprava v Splitu naredbo o zaščiti umetniških del. S to važno naredbo se stavljajo pod državno varstvo vsi predmeti umetniško-zgodovinskega ali sicer kulturnega značaja. To velja tako za javne in v privatni lasti nahajajoče se umotvore. Kot take navaja naredba: antikvarske predmete, slike, kipe, novce, razne produkte tekstilnih umetnosti, poleg tega proizvode narodne nošnje, orožje, stare rokopise in tiske, itd. Kot vidimo je vrsta naštetih predmetov, ki se brez dovoljenja pokrajinske uprave ne smejo izvažati, zelo obširna. Razven tega je določeno, da javne korporacije in družbe, ustanove in zavodi naštetih predmetov brez oblastnega dovoljenja ne smejo ne prodati niti sicer prepustiti jih komu drugemu. Zanimiva je tudi določba, da more ministrstvo prosvete na predlog dalmatinskega pokrajinskega konservatorija zabraniti tudi izvoz del še živečih umetnikov, oz. takih, ki po njihovi smrti še ni preteklo 20 let in na katere se zgoranja določila v splošnem ne nanašajo. To pa smo v slučaju, če so ti umotvori posebnega pomena za "našo zemljo', kot pravi to tekst naredbe. —

Bil je že skrajni čas, da je tudi dalmatinska vlada končno izdala to nadvse hvalevredno naredbo, s katero je omogočena vsaj kolikor toliko uspešna kontrola nad izvozom umetniško in zgodovinsko važnih predmetov izvan meje pokrajine, kjer se nahajajo. Želeti bi bilo, da bi tudi osrednja vlada v tem smislu sklenila čuvati vsaj ono, kar smo še rešili pred pohlepnimi tujci. Saj itak nimamo mnogo umetniških spomenikov, pa niti na te ne pazimo, kot bi bilo treba. O tem bi posebno Slovenci vedeli mnogo povedati, še več pa razne javne in zasebne zbirke v Avstriji, posebno na Dunaju, in drugod.

V dunajskem dvorném muzeju so cele sobe polne predzgodovinskih in rimskih izkopin, ki so vse romale iz naših krajev v avstrijsko prestolico. Na najzanimivejših komadih onih znamenitih zbirk opaziš listke kot: Waitsch in Krain, Laibacher Moor itd. Do danes se naša vlada ni pobrigala, da bi se te zbirke vrnile domačim zavodom. Treba pa je, da se take stvari za bodočnost brezpogojno preprečijo.

"Jugoslavija."

Pozor Slovenci in Hrvati

Slovenska mesarija

Anton Novak

269 Grove St. med Park in So. Pierce St.

Telefon Hanover 822

Velika zaloga svežega prvovrstnega mesa.

Cene za petek in sobota

Porkloin	16¢
Pork shoulders	10¢
Pork chops	20¢
Pork steak	16¢
Telečje stegno	16¢
Teletina od pleč	15¢
Sirloin steak	16¢
Porterhouse steak	16¢
Round steak	16¢
Govedina za peči	12½¢
Govedina za juho	8¢
Suhe šunke	12—17¢
Sveže svinjska rebra	13¢
Suha svinjska rebra	15¢
Suha slanina	18¢
Poljske &dunajske klobase	16¢
Svinjska jetra, srce, ledvice	8¢
Hamburger	12½¢
Kranjske suhe klobase	22¢
Svinjski suhi rilci	18¢
Svinjski suhi jeziki	25¢
Krvave domače klobase	12½¢
Trebušna mast (salo)	10¢

Postrežba točna. Se priporočam

DROBIŽ

Stoletna nevesta. Vdova Frančiška Levapresto iz države Rhode- Island, ki je nedavno slavila stoletnico svojega rojstva, je pri tej priliki dobila ženitno ponudbo od 103-letnega starca. Ko so potem v krogu njene rodbine razpravljali vprašanje te ženitve, so bili seveda vsi mnenja, da bo ona to ponudbo odklonila, toda starica je izjavila svečano: "Žena ni nikdar prestara za možitev, zato bi bilo pač škoda zame ako bi zavrgla to ugodno priliko!" — Živijo-

* * *

Nov angleški ženitni zakon. Dolgo časa je trajalo, da je v angleški ženitni zakon bil uvrščen tudi stavek, da sme n. pr. brat vzeti za ženo vdovo po svojem bratu. Zakon je stopil v veljavo meseca julija leta 1921. Od tega časa se je med svakim in svakinjam sklenilo že 5.000 zakonskih zvez.

* * *

Asfaltna cesta iz Milana v Benečijo. V Italiji bodo kmalu začeli gradnjo asfaltirane ceste, ki bo vodila iz Milana v Benečijo. Cesta bo dolga 212 kilometrov, široka 20 m. in bo imela ograjo iz betonskih stolpov. Služila bo izključno le za promet z avtomobili. Stroški za zgradbo te ceste so izračunani na 90 mil. lir.

—o—

Zadel je

Prijatelj prijatelju: "Ali je Tvoja žena radovedna?" — "Seveda je! Saj je iz samega "firbca" prišla na svet."

Vedno logično misli

"Naša kokoš ne nese več jajc. Zaklali jo bomo," reče gospodinja.

"Ali mislite, da bo potem kaj pomagalo," skrbno vpraša profesor.

Težko je živeti

Gledališki igralec gledališkemu ravnatelju: "S tako plačo dandanes živeti je pa res umetnost" — "Da, da, kot umetnika sem vas tudi angažiral. dragi prijatelj!"

Sadovi vzgoje

Stariši so naučili otroke, da ne smejo nikoli govoriti o svojih telesnih potrebah, kadar je kdo na obisku. Kadar hočejo ven, morajo reči: Mama, jaz hočem iti trgat cvetlice. — Pri ponovnem obisku plane mali sinček k mami in reče: "Mama, jaz sem že natrgal cvetlic!" — "V hlače," je rekla hčerka.

Govornica na shodu je govorila: ....Kje bi bil danes mož, ko bi ne bilo ženske?" — Medklic: "V paradižu"!

SANITARY SODA WATER Co.

izdelovatelji mehkih pijač

532 Sixty-First Avenue, Telephone West Allis 120

West Allis, Wis. (30d)

Quality Meat Market

907 KinnicKinnic Avenue

Tel. Hanover 2127

Pri nas dobite sveže suho meso

po zmernih cenah

Cash & Cary Market.

POZOR

Naznanjamo i ..akom, da imamo vse blago po znižanih cenah. Pridite in prepričaje se.

Se priporočamo.

GOLOB & ROBICH

URARJA IN ZLATARJA

448 National Ave., Milwaukee, Wis.

SIMONZ BROS.

Dve trgovini z moško obleko, obuvalom in vsemi drugimi potrebščinami.

Vsakdo dobi krasen stenski koledar za Novo leto zastonj

410-12 National Ave
Milwaukee, Wis.
Telefon Hanover 3488

5203 National Ave
West Allis, Wis.
Telefon West Alli 261 - Y

DOMAČA KUHINJA

kjer dobite dobra domača in tečna jedila po nizki ceni vsaki čas

JACOB ROŽIČEV

RESTAVRANT

247 Grove St. (med Virginia in Park Streets.)

Prepričajte se samci! ..... Postrežba točna!

POŠILJANJE DENARJA V JUGOSLAVIJO.

Mi smo izboljšali naše zveze za pošiljanje denarja v inozemstvo ter izdajemo čeke na vse vodilne banke vseh delov sveta. Posebno dobro zvezo imamo z bankami v Jugoslaviji kot v Ljubljani, Zagrebu i.t.d.

MARSHALL & ILSLEY BANK

PODRUŽNICA NA JUŽNI STRANI: 374 NATIONAL AVENUE

The Copper Kettle

MALT PRODUCTS Co.

Telefon Lincoln 197

NA DROBNO IN DEBELO. PRODAJALCI VSEH

znanih sort Malt syrupa

Dom dobro znanega bakreno kotličnega "Special Malt Syrup-a" ter slavnega "Pepto Malt Syrup-a"

ŽELIMO VSEM NAŠIM ODJEMALCEM VESELO IN SREČNO NOVO LETO

Počenši z novim letom, bodo naše cene še nižje, kakor so bile do sedaj. Mi bomo v položaju, da prodajamo naše blago ceneje tudi zaradi tega, ker se nahaja naša trgovina izven dela mesta, kjer je najemnina visoka.

Veliko znižanje cen tudi pri drugih vrstah

Prinesite svoje lastne posode in štedite denar

Mi vam damo gotovo posebno nizke cene na sirupu iz soda, zatoraj ne zamudite in prepričajte se o naših cenah, predno kupite kje drugje.

Mi dostavljamo na željo tudi v vse dele mesta in okolice

"Naš cilj je zadovoljiva postrežba"

Odprto zvečer

The Copper Kettle Malt Products Company

Telefonirajte nam vaše načilo danes. Tel. Lincoln 197

COPPER KETTLE MALT PRODUCTS CO.

661 — 12th St. Milwaukee, Wis.

Anton Ilowsek

282 Mineral Street Tel. Han. 3684

PIANO & FURNITURE MOVING EXPRESS

COAL & COKE

Garantiran krompir,tak ki se drži vso zimo po $2.15 vreča

PRAŠIČI! PRAŠIČI!

ŽIVI FUNT .... 8½c. ZAKLANI FUNT .. 11c

ČREVA IN KRI ZASTONJ

A. GAZVODA

Telefon West Allis 189-R. 1

ŽRTVE BREZPOSELNOSTI

Zgodilo se je v Chicagi. To je ena izmed tisočerih zgodb, ki se dogajajo dan na dan širom te bogate, krasne, mogočne domovine, kjer je vsega v izobilju.... Bilu je pred šestimi meseci. Lepa, komaj 16 let stara Milred McKey in njen fant Clifton Howard, oba otroka malih farmarjev v Iowi, sta živela brezskrbno, v njih mladi srečni ljubezni. Razmere pa niso dopustile ,da bi se poročila in si vstanovila lastni dom. Tako sta odpotovala neki dan, ko je še vse cvetelo v njih rojstnem kraju, proti Chicagi, polna lepih sanj, katere zamorejo sanjati samo mladi zaljubljenci, kateri še ne poznajo grenkosti življenja. Takrat so bili v mestih še "dobri časi" in delo se je lahko našlo. Oba sta pričela delati takoj po poroki. On je zaslužil, da je zadostovalo za skromno življenje in kar je zaslužila ona, je šlo v hranilnico, ker sta se trudila, da pripravita kolikor mogoče udobno življenje za malo bitje, ki je imelo priti.

Ko je prišla jesen, ko so postale ulice svetovnega mesta še bolj žalostne in otožne, tedaj se je ona vlegla in nekaj dni kasneje je on držal v naročju drobno majhno bitje — svojo hčerko. S tem bitjem se je naselila v malo stanovanje še večja sreča, ker z zakonsko ljubeznijo, se je spojila še ona do drobnega bitja, katero je prineslo raj v njih življenje.

Toda to je trajalo le nekaj tednov. Nekega dne je prišel od od dela, potrt, vničen..... Izgubil je delo in plakajoč se je zgrudil k njenim nogam. Ona je ostala močna, kakor zamorejo biti močne le ljubeče žene, kadar se bliža nesreča in bolest. Tolažila ga je in on je odšel na cesto, da najde zaslužka. Tekel je po mokrih, pustih, deževnih ulicah dan za dnem; njegova obleka je postala obnošena, njegov obraz upadel in pogled mračen. Ona pa je ostala hrabra in nekega dne je odšla na delo, v neko prodajalno. Poljubila je dete in mu ga položila v naročje.

Tako sta nadaljevala skromno življenje. Potem pa je prišla bolezen. Mlada mati je oslabela in nekega dne so jo pripeljali na dom, bolano in izčrpano. Zopet je on tekal po cestah in beračil za delo.

Ko je nastopila zima, ko se je mesto prvikrat zavilo v belo zimsko obleko, tedaj je prodal prvi kos pohištva in dva tedna kasneje je bilo malo stanovanje prazno.

Hitel je na svoj dom na farme, toda tam so mu pripovedovali o bedi, o slabi letini in dolgovih. Vrnil se je razočaran in tisti dan je prodal zaročni prstan in vse kar je še ostalo od prič njih nekdajne sreče.

Potem je morala ona v zavod on pa je tekal še dalje po cesti in beračil za delo, za kos kruha. Bil je mlad, pošten in neizkušen in za to je bilo življenje tem krutejše proti njemu.

Nekega dne jo je zopet obiskal; celi dan je tekal brez hrane po mestu in bil je silno slab in do skrajnosti izmučen. Ona ga je še vedno tolažila, ker njena ljubezen je bila brezmejna in silna. Predno je odhajal, mu je izročila zadnji ostanek njih premoženja, lepo puško, katero mu je zastavil za dolg neki prijatelj, še v rojstnem kraju. On je vzel orožje in objel njo, da se poslovi in hiti v zastavljalnico, da dobi denar za nekaj kosov kruha. Ko je položil roko okrog nje je držal z drugo puško, tedaj je počil strel in ona se je zgrudila težko ranjena na tla.

Sedaj se on nahaja v ječi obtožen umora in ona se krči od duševnih in telesnih bolečin in kliče njega in svojo dete, ter neprestano zatrjuje, da je ni mislil umoriti ,ter pripoveduje v njegovi veliki ljubezni... Potem so napisali veliki časopisi celo zgodbo in takoj so prišle dame, ki so se interesirale za ta "slučaj". Prva je stopila, držeč v naročju psička z zlatim ovratnikom v katerega so bili vdelani diamanti...

—o—

IZ "VIŠJE DRUŽBE"

Lepa mlada Miss McCannay v Chicagi je sanjala o lepem bogatem princu, kateri jo bo neki dan zasnubil. V ta namen se je lepo oblačila, oziroma kolikor mogoče pomanjkljivo in je hodila "na lov", po raznih delih mesta, kjer se najde največ denarnega plemstva, ali članov "višje družbe". Nekega dne se ji je posrečilo, da je vjela zaželjenega princa, s katerim je pričela takoj intimno razmerje, ki se imenuje; "moderna ljubezen." Ljubezen je trajala nekaj tednov, dokler ni mladi princ našel druge. Sedaj je on tožen za običajno "odškodnino". Ona ceni svojo ljubezen na 50.000 dolarjev, kar je gotovo malenkostna vsota za strto srce.

On je gospod Jack Shirver Wynne, sin prejšnjega višjega uradnika Združenih držav, veliki patriot in večkratni milijonar.....

—o—

Skrbi zakonskega moža

"Moj bog, pod vzglavjem sem pustil denarnico!"

"Nič ne skrbi, saj imate pri nas pošteno deklo!"

"Saj to je ravno! Tako pošteno, da bo denarnico takoj dala moji ženi!"

Naivno dekletce

"Mama, ali bom šla v nebesa?"

"Boš, če boš pridna."

"Ali tudi moj psiček."

"Ne, ta ne pojde, ker nima duše."

"Pa naša kravica?"

"Nobena žival, kr živali nimajo duše!"

"O, mama, potem bomo pa morali v pekel hoditi po mleko-"

"Ideja"

Pri vojakih. Korporal vpraša rekruta: "Kaj ste vi v civilu?" — "Doktor filozofije." — "A tako! Potem gotovo veste, kaj je to "ideja"! — "Gotovo," odgovori profesor, — pri Platonu je n. pr. "ideja" Je že dobro! Pomaknite torej svojo čepico za eno idejo bolj na levo" — se je zmagoslavno odrezal korporal.

PRODAJA TRGOVINE

Prodajam prostovoljno svojo pekarijo s hišo vred, ki se nahaja v sredini slovenske naselbine.

Vzrok prodaje je, ker bom odpotoval iz mesta. Hiša je iz opeke in ima dobro klet, zgoraj prodajalno in pekarijo, v drugem nadstropju pa je stanovanje za dve družini. Vposlopju je kurjava na topel zrak, elektrika in plin, poleg poslopja pa je garaža. Prostor je dober za vsakovrstna podjetja, najboljši pa za mesarijo.

ANTON HLABAN, 287 — 1st Ave., Milwaukee, Wis.

J. GALLUN

394 Grove Street

tretja vrata južno od Mineral St.

VELIKA TRGOVINA

z zlatnino, srebrnino in urami. Popravila izvršujem točno in po zmerni ceni.

Se priporočam JOHN GALLUN

KUPUJTE MALTSIRUP NA SODE

VAM PRIHRANI DENAR

Za to sta naše dve prodajalni v temu oziru tako zelo priljubljeni. V zalogi imamo vsakovrstne potrebščine, tako da vas zamoremo vsestransko zadovoljiti. Ako želite zavito blago, vam tudi lahko v vseh ozirih postrežemo in sicer s cenami, ki so zelo ugodne.

NAŠA ZALOGA JE POPOLNA V VSEH OZIRIH IN POTREBŠČINAH

Telefonirajte Vaše naročilo

MI DOSTAVLJAMO BLAGO TOČNO IN HITRO

Milwaukee Malt Extract Co. Inc.

433 — 11th Ave. 337 Grove Str.

Telefon Orchard 6. Tel. Hanover 1303.

Naša trgovina je največja te vrste na južni strani mesta.

Zakaj plačati več za svinjo?

IZVRSTNE S KORUZO PITANE SVINJE

10½c za funt

NEACY & CO

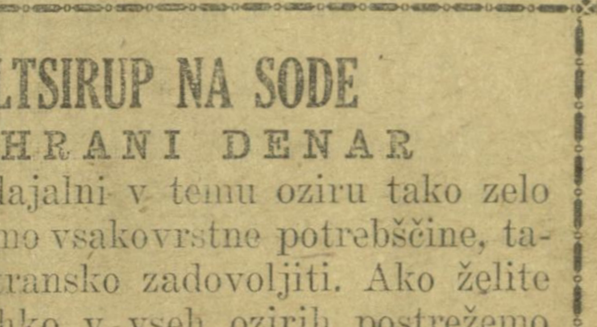

32nd Ave., med Lincoln Ave., in Burnham Street

Telefon Orchard 2744-R

Izberite si svinjo sami. Mi vam je zakoljemo ter dostavimo na dom.

Fotografični koledar z vašo lastno fotografijo zastonj.

Z vsakim naročilom. 1 ducat ali več slik, krasno božično ali novoletno darilo za vaše drage tu ali v starem kraju. Ne zmudite te prilike, dokler jih imam kaj v zalogi. Znižana cena na vseh fotografijah, delo izvrstno in trpežnost barve, jamčena. Posebno se pazi na poročne slike, s katerimi dobi vsak odjemalec eno povečano zastonj

Povečujem tudi male slike v vsakovrstnih barvah. Opozarjam posebno na to, da imam sedaj električno napravo, kar mi omogoči, da slikam vsaki čas, tudi ponoči. Fotografirati grem tudi na dom, ali kamor me kateri zahteva.

Za obilen poset se priporačam vsem Jugoslovanom

Frank Skok

Slovenski Fotograf

485 — 52nd Ave. West Allis, Wis.

Telefon: West Allis 366-M

GOSTILNO PRI ZLATIH RIBAH

Kdor se želi okrepčati s hladilno pijačo, naj ne pozabi, da jaz vsakomur najboljše postrežem, ker imam vse najboljše pijače, ki so po postavi dovoljene.

Se priporočam

STEVE MILLER

GOSTILNA

342 First Avenue

med National Ave in Walker St.

Telefon Hanover 1997

GOSTILNA

Na razpolago razna okrepčila.

FRANK MARKELC

na 400 Reed Street

Telefon Hanover 4131-M

J. Hervat

309 FIRST AVENUE

Milwaukee, Wisconsin.

PRODAJE

najboljše moške čevlje

Kje kupujete čevlje? Koliko ste plačali za nje? Pridite k meni pogledat, da boste videli razliko.

Martin Jug

312 National Ave.

vogal Reed St.

Telefon Hanover 2646

DELAVNE HLAČE

Jako trpežne — in narejene po vašem okusu. Dobite ceneje kot kje drugje.

Nova zaloga, zimskega blaga, za obleke in posebno za suknje.

Naročite pri krojaču

JOHN REZEL

5122 National Avenue

čiščenje in popravljenje oblek vseh vrst

NOVA GOSTILNA

Prijateljem, znancem in vsem rojakom naznanjam, da sem otvoril na novo gostilniško obrt na

415 Park Street

v Tratnikovem poslopju. Oddam 2 čedni sobi mirnim fantom.

FR. MEDVED

LOUIS KOŽUH

317 Grove St., Tel. Han. 5429

Imam najboljše pijače, kar jih je dal Bog. Zatoraj pridite, da boste videli nebesa.

Express, premog, drva i. t. d.

Ako potrebujete premog ali drva, ali če se selite, vam stori to

JOHN GORISHEK

475 Virginia St. Han. 3817-W

MIKE KIRN

309 Ellen St. vogal Russell Avenue

Vzemite Deleware karo na Clinton St.

Telefon Hanover 2152

GOSTILNA

Se priporočam rojakom za obilen poset.

MODERN MOTOR CO.

POZOR SLOVENCI!

Naznanjam rojakom, da sva odprla moderen garaž. V zalogi imava vsakovrstne potrebščine za avtomobile; popravljava avtomobile in baterije po nizki ceni. Delo garantirano.

MOZETICH & PAVLETICH

490-492 — 12th Street

Phone Grand 1073

Milwaukee, Wis.

GOSTILNA

JOHN LENKO

265—1st Ave. (vog. Park)

FRITSCH BROS.

Florist

CVETLICE IN VENCI

581 National Avenue

Milwaukee, Wisconsin

Telefon Hanover 3680

NOVA GOSTILNA

na 559 National Ave.

med 5. in 6. Avenue

Se priporočam

A. MAGISTER

GOSTILNIČAR

Mrs. Terezija Krapshe

IZKUŠENA BABICA

živi sedaj na

79 & Greenfield Avenue

Tel. WEST ALLIS 544-J

Vsem Slovencem in Hrvatom priporočam svojo moderno brivnico

S. F. FABIJANČICH

408 — 40th Ave. (6j.)

ČEVLJI!

Ako so vaši čevlji potrebni popravila, ne zavržite jih, ampak jih prinesite k meni, da vam jih popravim Delo trpežno in nizke cene.

ANTON PUSHAVAR

447 — 51 Ave

1½ bloka severno od Nat'l Ave.

ZA PRODATI

Dobroznana parobrodna agencija, ki obratuje že štiri leta vspešno z raznimi narodnosti. Proda se pod jako ugodnimi pogoji.

Upraša se v sobi št. 11-322. Reed St. American Exchange Bldg. Milwaukee, Wis.

Automobilisti pozor!

Sedaj je čas, da si daste popraviti "Radietor" na vašem avtomobilu, kar vam napravi

STEVE HOJNIK

422 — 6th Ave. Tel. Han. 3577

Popravljam vsakovrstne avtomobile po nizki ceni.

Naznanjam rojakom na West Allisu, da sem otvoril novo MESARIJO IN GROCERIJO

na 79th Ave. & Grant

dva bloka od Greenfield Ave.

Vse blago sveže in cene nizke

MATH KRAPSHE

slovenski mesar

AHRENS and VAHL

Obuvala za vso družino

355 GROVE STREET

PRODA SE dobroidoča gostilna z restavrantom po nizki cene. Za naslov izveste pri upravništvu D. Slovenije. (6j)

DR. KERNOV

angleško slovenski slovar se naroča pri D. Sloveniji

383 First Avenue

Milwaukee, Wis.

Cena $5.00 s poštnino vred

NAPRODAJ flat in 2 cottage, lot 42x165, v hiši je električna razsvetljava in plin. Najemnina $110.00. Cena $9,500.00. Prevzame se lahko takoj. Vpraša se pri lastniku na 378 - 13. St. Naplačilo $4000, ostalo na mesečne obroke (13j.)

AKO NAMERAVATE

kupiti, zamenjati ali prodati hišo, obrt ali farmo, tedaj pridite in se posvetujte z nami. To vam bo prineslo dobiček.

NETT & CO.

Mack Block soba št. 36.

Telefon Braodway 1664

(27 j.)

RAZNO

Bogat berač. — Na Dunaju se je te dni zagovarjal pred sodiščem radi beračenja 37 l. T. Prischnig. Pri preiskavi so našli pri njem 61,000 kron, katere je prištedil samo v letošnjem letu. Ta denar je imel v svoji blagajni lepo razdeljen in sicer: 5 komadov po 10,000 kron, 9 komadov po 1000 kron, 11 komadov po 100 kron, vse ostalo pa v drobižu. Obtoženec je za svoja leta izredno močan in krepak ter sposoben za vsako delo Zagovarja se s tem da je prosjačil edino le radi tega, da pomaga otrokom svoje svakinje, kateri živi v strašni bedi. On sam je živel dolgo časa v ubožnici v Sankt Poeltnu. Sodnik je predlagal, da se od zaplenjenega denarja ubožici plača bračeva stanarina. Prisching je bil obsojen na 14 dni zapora.

* * *

Iz maščevanja. — Na zadnji parlamentarni seji je stavil poslanik Baeran na ministrskega predsednika dr. Beneša vprašanje če li vest o škandalozni aferi o kateri se danes mnogo govori odgovarja resnici. Širijo se namreč govorice, da je češko slovaški poslanik Mercir odpotoval z neko mlado Američanko iz Bruselja v Slovaško Ko je njegova žena o tem zvedela, je iz maščevanja prodala vse pohištvo, ki se je nahajalo v poslanstvu in s tem državnim denarjem pobegnila. Ministrski predsednik je nato odgovoril, da so te vesti žal, povsem resnične.

* * *

Šolstvo v Ameriki. Kako visoko cenijo Amerikanci šolsko izobrazbo osobito elementarno in obrtno šolstvo nam priča vedno naraščajoče število najrazlaičnejših šol v ameriških mestih. V New Yorku so otvorili letos celo vrsto večernih šol za inozemce, katere lahko posečajo vse osebe od 16. do 60 leta. Pred vsem se uče inozemci angleščine in se pripravljajo za vstop v ameriško državljanstvo s tem, da jih poučujejo o zgodovini in razvoju načel na katerih temelji ameriška uprava. Te šole se dele v elementarne, obrtne in višje večerne šole. Taka šola je skoro v vsakem večjem delu mesta. Samo v Greater New Yorku ima 20 takih šol. — V višjih večernih šolah, katere lahko posečaje absolventi elementarnih šol ali osebe, ki imajo enako izobrazbo se uče učenci poleg običajnih predmetov kakor knjigovodstvo, angleščina, stenografija in strojepisje še 47 raznih drugih predmetov kakor na primer: Oglaševanje, nakup in prodaja, kmetija, trgovski zakon, kuhanje, risanje vzorcev, tehnično risarstvo, narodno gospodarstvo, dramatika, inozemska trgovina itd. — Že po tem lahko uvidimo, kako skrbe velike moderne države za izobrazbo svojih državljanov in v koliko so v tem oziru pred nami.

"Iz Jugoslavije."

—o—

Poročilo o žetvi.

"Letošnji pridelek žita je tako velik, da bi lahko vsak 20 letni človek v državi imel 2 vagona lepe moke. — Seveda, če bi jo imel...."

Preloženo iz nemščine

Er hat sich gut ausgedrueckt" se pravi: "On se je dobro ven stisnil."